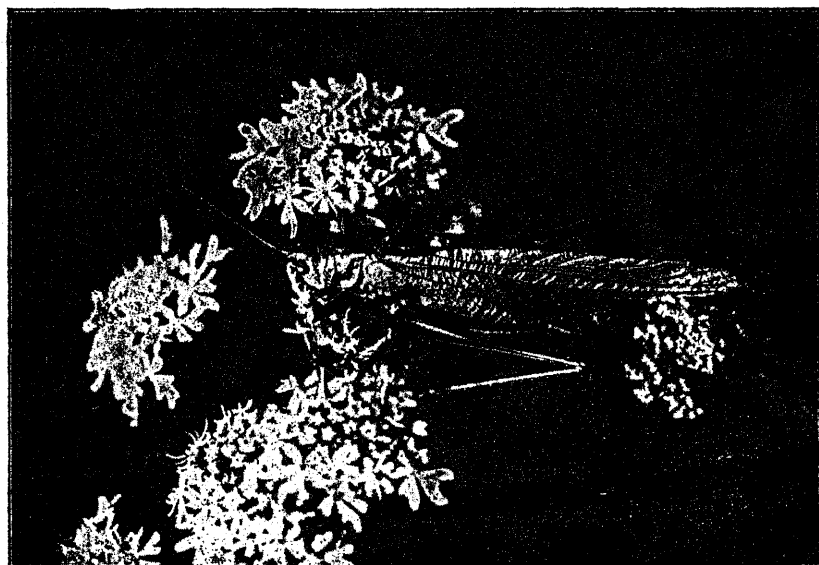

5
M
B
E
R

ROMAAN

No

16

„Rohutirts.“

SP
7502

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG“
TALLINN, 1929. A. VIII. AASTAKÄIK

Hind 40 senti.

Mõistatus

Nr. 16 (178).

	ded	ra	keks	sin	ma	sääl	wa	mind	mind	geks	
	saa	ko	kui	sõit	rõs	wal	oo	kui	wa	kul	
juuk	ä	rii	hil	ju	jõud	õits	hel	wil	wal	see	kul
nud	ja	ke	le	on	kus	gas	see	tas	ke	ja	da
ne	sed	e	■	mul	õi	ä	kuu	■	aa	da	ne
ma	ma	te	šas	ra	pai	kuk	ed	naks	mes	mu	sa
koi	le	ke	kä	kas	le	se	sõr	pü	peal	sid	sõr
E	ga	du	sõit	met	gu	has	pan	õit	mus	se	ar

Missugune Martin Lipu luuletus on siin peidus? Lahendada ratsamehekõnnaku abil!

Lahendus ilmub „Romaan“ Nr. 19 (181).

Mõistatuse lahendus

Nr. 13 (175)

	l	u	u	l	e	t	a	j	a	
	u	■	■	■	i	■	■	■	■	l
	k	■	a	■	n	■	k	■	a	
	s	u	r	r	o	k	a	a	t	
	u	■	w	■	■	■	n	■	u	
	s	e	e	p	■	f	a	a	s	
	k	■	e	■	a	■	j	■	m	■
	r	■	s	■	a	■	l	■	e	■
	i	■	e	■	l	■	l	■	e	■
	h	u	l	d	a	■	d	e	l	t
	w	■	■	o	■	■	■	d	■	t
	e	■	■	k	■	■	■	e	■	e
	l	u	k	■	■	■	■	l	a	a

Kõik, kes huwitawat, põnewat ja tuumakat lugemismaterjaali ihaldawad, leiawad seda rahwalikult toimetatud ajakirjas

== „ROMAAN“ ==

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU: Wilhelm Jensen: Karin. — Frierich Thieme: Pärijad. — Sándor Peterdi: Sinine roos. — W. H. Eisenchimi: Pääraramat. — A. S: Igawik. — Hans Gäfgen: Pöllul. — Ed. Wöhrmann: Metsalaps. — Wally Nelson: Murdwaras. — P. Grünfeldt: Öhtul. — Zane Grey: Kõrbekuld. — Tõtt ja nalja.

Nr. 16 (178)

August 1929

VIII aastakäik.

Karin.

Saksa kirjaniku Wilhelm Jenseni romaani.

7

Majahärta ootas oma kõrget külalist ukse ees; ühe toa eesriide taga esimesel korral seisis Karin ja vaatas välja. Ta süda põksus waljusti ja ta rind woogas. Veel ikka olid need filmad, mida Gustaw Rosen kartis ja mis kuninga saatkonnast üle lendasid. Nad ei otsinud kallimat, nad ei wiibinud temal, kui ta teda nägi, waid nad rändasid ruttu üle suure ratsariikude-salga, mis juba õue sõitis ja ikka veel piikide saatel wärawast järele walgus.

Karini filmad ümisesid arwu, ja ta nägu kahwatas. Ta wanus ja hoidis ennast kiini akna eesriietest, mis ta peaaegu oleks maha rebinud. Siis ruttas ta hääletult minema ja kadus.

All hoidis Gustaw Stenbock maanduwale kuningale jalgrauda. Christiern heitis kiire pilgu aknale, pikale, peaaegu päewawalgelt wal-gustatud majale ja pakkus peremehele ülewalt alla kätt. Sette aega oli, nagu oleks Stenbocki wallanud sama nõrkus kui ta tüdart. Ta wah-tis tarretult kuninga käele, aga ei wõtnud sel-sest kiini, waid tõstis oma käe higi kuivatama, mis ta otsaessile tõusis.

Christiern märkas seda ja ta kulnud läksid kipra.

„Sa palusid meid juba sügisel ennast külas-tama, Stenbock; meie pealik andis meile sinu kutse edasi,“ ütles ta pilkuga, mida ainult lossi-härta märkas. „Küll ei ole ja meie kutset,

Stokholmi tulla täitnud, aga me teame, et sa olid wabandatud, ja nüüd näed ja, et me selle-pärast pahased ei ole, waid oleme tulnud sind külastama. Me ootame ainult, et sa meile tere tulemast ütled!“

Wististi peitus neis sõnades midagi, mis Stenbockile ta tugewuse jälle tagasi andis, sest ta wõttis pakutud käe wastu ja fordas kindla häälega:

„Tere tulemast!“

Kuningas sammus peremehe kõrwal waipa-dega kaetud treppi mööda üles, saatkond nende järel. Kuid wiiendal astmel pööras Christiern ümber.

„Kootsi kuningas on julge ning kindel Gus-taw Stenbocki majas,“ ütles ta tagasi waada-tes, „ja ei waja wahte. Wali kaksteistkümmend rüütlit, kes meid saadawad, pealik Torben, teis- sed böbigu all. Tule, Stenbock; me igatseme näha saada roosi, kelle käe me hommase Roseni kätte paneme.“

Ja meestil naeris kuningas Christiern.

Tema esimeste sõnade juures oli Stenbock weel kord näost walgeks kahwatanud ja palju ei puudunud, et ta jalg oleks kumistanud ja ta järgnewale rüütlile oleks käte wahela langenud. Nüüd sammus ta kuninga kõrwal edasi. Ta saatis ta ühes saatjatega lossi pahema tiiva saalidesse, kus Brita Stenbock kuningat teretas.

Wana proua seisis sirgesti esimese toa keskel ja ootas tulijaid.

„Kas ma seisan Rootsi kuninga Christierni ees?“

Stenbock jaatas.

Esimest korda ilmutasid Christierni kiviised näojooned illatust. Ta teadis, et ta seisis naise ees, kes oli olnud Daanimaa leppimatute waenlane, ja et see naine oma pead enimem paemutas tinnuka kirwe kui tema ees. Tõsise rõõmu terge helk lendas kuninga näost üle, kui Brita Stenbock jättas:

„Olge terve tulemast, kuningas Christiern! Ma tänan Teid oma isamaa nimel, sest ma loodan, et Teie wiibimine siin majas saab olema Rootsimaaale õnnistuseks!“

Brita Stenbock ei kahwatanud ega kogelesnud, kui ta rääkis. Viikumata, hall pea püsti ja silmad kindlalt oma ette pööratud, seisis ta pärast sügawat kummardamist ja ootas kuningat kätt, mis tema käest nähtawa kohmetusega kiini wõttis ja ta kõrwalolewasse saali pika pidulaua otsa saatis, kust kuninga kõrwal istet wõttis ja oma taga seiswale teenrile juhatusi andis, nagu oleksid ta filmad kõik näinud. Juba sellest täpsest, kuidas pime majaproua oma kohuseid täitis, oli näha, et ta ebaharilik naine oli; oli, nagu tuneks ta, et kuningat pill uuriwalt tema näol wiibis.

Siis tõstis kuningas Christiern oma kuldkarika teretuseks ja lõi seda majaproua karikaga kokku, mille see temale kindla käega vastu tõstis.

„Selle maja terwiseks,“ ütles kuningas ja jõi.

„Rootsimaa terwiseks!“ wastas Brita Stenbock, tühjendas karika põhjani ja istus jälle laua ääre tagasi.

Küünalbehelk seintelt säras vastu rasketelt hõbenõubelt, mis laual seisis; ta säras vastu punasest weinist, ja kalliste toitide lõhn praegu lauale kantawatelt roogadelt hakkas saali täitma. Kuninga pilgus peitus rahulolemine, kuigi ta filmad otsides ringi käisid. Megamõõda aga se gunes selles rahutuselme. Ta pööras oma kõrwal istuma majaproua poole ja ütles:

„Ja pidu roos, kelle juure meid paluti, kuhu jääb tema? Mulle näib, et näen seal all kaht ootawat silma, kes seda weel suurema õigusega tohivad küsida kui mina.“

Ta õputas käega Gustaw Roseni poole, kes tummalt keset lauda istus ja kõige jaoks, mis tema ümber sündis, näis pime ja kurt olewat.

Noormees oli, niipea kui ta enese oli saanud Christierni kõrvalt wabastada, armjamat otsinud. Ta oli kõik lossi toad läbi jootsnud, ilma et Karinit oleks leidnud. Igauks oli praegu

weel neiu näinud, kuid keegi ei teadnud, kuhu ta oli jäänud. Sügawas mõttes istus Rosen müüd ja ei näinudki kuningat käeliigutust. Aga samal hetkel kargas ta õnnest särades püsti, sest kadunud neiu ilmus parajasti tema wastas seiswale ukse läwale.

Karin oli ifka weel pisut kahwatu, kuid tõrwikute ja küünalde punakas walguses näis ta weel peaaegu ilusam olewat. Ta kandis walget, pika sabaga kleiti, mida piha ümber koos hoidis Rootsi wärwides kiirgaw siuline wõõ. Siutised olid tal paljaste õlgade ümber lahti. Oli ütlemata armas ja ühtlasi kuninglik näha, kuidas neiu tulewalgele astus. Illatusega pöörasid kõik silmad temale, ja iga käsi, mis juba oli tahtnud karikat suu juure tõsta, wajus tahtmatult tagasi.

Kuid ainult kaks lauasisujat kargasid istmest püsti — Gustaw Rosen ja kuningas Christiern. Karin oli wiimasele lähemal ja see jõudis sellepärast temale esimesena vastu. Christiern hüüdis neiuale:

„Tõesti, Trollhätta roos, sind pole tarwis teisiti nimetada, ja sa oled süüdi oma kuningas äraandmises, iga minuti eest, mis sa oma ilmutusega wiivitafid. Selle karistuseks lahutame meie sinu täna õhtuks su peigmehest, kellele sa kuulud tuhandete kenadest. Rootsi kuninganna ei wiibi omal kohal, mis temale meie kõrwal kuulub, ja tema järgmine oled sina siin. Tule, neitsi, ja meie käsine kõiki oma eeskujule järele teha ning selle õhtu kuningannat müüd teretada.“

Ta wõttis neiu käest kiini ning saatis ta nagu wärstina oma paremat kätt seiswale istmele. Muult kiire, teretaw pill tabas Karini filmist Gustaw Rosenit, siis wõttis ta aumäärilikult, nagu tõsine kuninganna, Christierni kõrwal istme, kes püstitseistes oma karika neiu terwiseks tühjendas.

Kuninga kuaslased tegid sedasama ja kummardasid sügawasti majatütre ees. Kuninga pilgus, mis wahetpidamatult neiu wiibis, peitus midagi, mis neiu tundis oma otsaesist sügawamale lastma kui ta seda ehk oleks teinud Roseni lossis õige kuninganna ees. Tihti ei uskumud Rosen oma filmi. Kas oli see weel sama Karin, kes isamaa orjapõlwe pärast wõis unustada oma armastuse? Need olid samad filmad, mida ta kartis ja mis midagi ei teadnud Rosenist ja müüd ometi kuningat Christierni iga liigutust jälgisid. Neiu naeratas kuningale ja kuningas jõi weini, mida neiu temale pakkus. Oli näha, et meelitused, mis kuningas neiuale kõrwa sõstas, Karinile were palgesse ajasid.

„Ta on ilusam kui Amsterdami tuwike — ja saab Rootsimaaale õnne tooma,“ sõstasid rüütliid üksteisele salamahiti, kui peekrid kõlisesid.

Kas oli Karin Stenbock Rootsimaa õnnistuseks ainult veel ühe tee leidnud ja sellele astunud — tee, mida mööda kord Esther Persia kuningas troonile läks? Siis pead sa olema tugew naine, Karin Stenbock, ja järelilm imestab, võib olla ka kiidab sind. Aga sinu armastus oli wale ja su süda on wäärtuseta. — — Beatu omal teel, ja wärised weel, ja su filmad otswad weel tihti, nagu äkilisest hirmuist haaratuna, isa pillu. Kas on tema see, kes sinu Rootsimaa hüweks on ära müünud? Tema, kelle liikumatud filmad tütarit julgustawad edasi minna teed mööda, mis wiib Gustaw Roseni äraandmisele?

See oli lustilik öö, nagu seda Torpa enam kaua, võib alla kunagi warem polnud näinud.

Kuningas Christiern oli harilikult joomises tagasihoidlik, peaaegu kaine; Stokholmi werpulmaist saadid ei joomud ta iial weini, mida keegi enne polnud maitseanud. Kuid Karini kõrwal kadus see umbujaldus, ja ta jõi iga jooki, mida neiu walge käsi ta karikasse walas. Ta filmad wiibisid joobumult neiu näol; wein lahustistas ta keelepaelad, nii et ta enam ei saanud jostistada, waid nii waljusti rääkis, et Brita Stenbock kõik ta palawad sõnad, mis ta tema tütrele ütles, ära pidi kuulma.

Kuid temagi istus liikumatult nagu ta abi-kaas, nagu mõni ta esiwanem kunstlikult niferdatud tugitoolis.

Gustaw Roseni täitis oma karikat nüüd tihti hõbekannust ja jõi ta ka tühjaks. Ta kat- sus oma mõtetest wabaneda, ennaft uimastada — homseni.

Kesköö mööbus. Kuningas näis tõusta taht- wat, kuid ometi wiivitab ta weel. Ta käewars seisib Karini toolitoel; ta awas suu, kuid pi- gistas ta jälle kinni.

„Kus Karin,“ ütles ta wiimaks nii tasa kui suutis, „meil on aeg lahkuda. Tahau ma- gada sinu kaitse all, magus roos; kuhu oled ja minu sängitanud? Olen ma sinust kaugel? Mulle ei tule und silma, kui ma sinu hingamist enam ei kuule.“

Kõik weri walgus neiu näolt, aga ta jäi nagu kütkestatult kuningas kõrwale. Kuningas pööras oma joobunud filmad temale ja jaitas raske keelega:

„Kas tead, et mul õigus on täna öösel sind walwata ja sind tähele panna, et keegi sinu tupp ei lähe? Mina tohin keelata sind sinu uft lukustamast — aga ma palun ainult, Karin — mina ei ole kuningas, kes võib käskida, mina olen sinu sõber, kes sinuga weel peab kõnelema, enne kui päike tõuseb. Kas tahad mind oodata? Muidu lasen ma hobused kohe walmis seada, müüd, kohe, ja ratsutan minema, ja keegi teine

võib sinu saata altari ette — kui ma seda sal- luu. Ära wasta, joo mulle ja, kui ja mind oo- tad.“

„Seeford oli kuningas nii tasa rääkinud, et ta sõnu keegi ei kuulnud, peale selle, kellele nad olid määratud.“

Karin tõstis karika, aga ta käsi wärises, nii et wein nagu weri lauale woolas, ja ta filmad lange- sid segaselt Christiernist mööda isa peale.

„Julgust!“ ütles Stenbocki liikumatu pill. „Julgust!“

Ja Karin lõi karika kuningas karikaga kokku ning jõi.

Bunafest nagu lauale langenud wein läiga- tasid kuningas filmad.

„Kase hoolet kanda,“ jostistas ta, et minu kaaslased nii mahutatakse, et meid keegi ei saa näha ega ekstitada. Minul on sinuga waja kaua rääkida, Karin.“

Kuningas käewarre sõrmed nihkusid toolitoelt julgesti edasi ja lange- sid neiu rippuwale, puu- dutusest wärisema hattawale käele, kuna ta pa- hem käsi oma kaelast raske kalliskiwidega ilus- tatud kuldketi lahti tegi ja selle neiu rüppe las- kis libiseda.

„Riputa see oma ukse koputuswafara külge,“ jaitas ta, „et ma ära wõiksin tunda selle kauni aia, milles selline roos õitseb. Ja ütle mulle, kuidas ma märkamatult tema juure pääsen.“

Gumekuju, mille mõni poisike walmistanud, ei wõi walgem olla kui Karin Stenbocki nägu, kui ta kuningas poole lastus ja temale peaaegu kuulmatult ning katkendiliselt kogeles:

„Teie ukse eest wiib käik paremale poole; lugege kolmeteisskümmend sammujärgi pöörake pa- hemale poole, siis jõuate ühe tagantse juure, mis minu juure wiib. Rett teatab Teile seda; — tund aega pärast kõikide magamaminekut oo- tan ma Teid.“

Neiu jõud oli raugenud; ta pea wajus nõr- galt toolitoele. Kuningas filmis seda weel kord joobunud pilguga — siis tõusis ta.

„Meie kuninganna on wäsinud,“ ütles ta walju häälega ja täitis weel kord karika wei- niga. „Meie joomisema tema õiste unelmite terwi- seks!“

Weel kord kõlisesid peekrid laua ümber ja kojahärrad kummardasid sügawasti uue mai- päitese ees, kes keskööl ootamatult nende pilgu ette tõusnud. Siis walmistused nad kuningale järgnema. Kuid see tõrjus nad käeliigutusega tagasi:

„Meie ei waja täna öösel walwureid, pealik Torban, waid joowime ekstitamatult puhata. Meie külustuslahke majahärra on wististi hoo- litsemud, et teiegi pärast heade weinide nauti- mist wõite hääl asemel rahulikult uimuda. Me

Prantsuse saadik ja täisvoliline minister Eestis
Victor Jaunez,

lahkub peale kolme aastase siinviibimise, et asuda oma uuele kohale Oslosse. Hra. W. Jaunez oli tuntud meie ametlikkes ja seltskondlikkes ringkondis tõsise Eesti sõbralise isikuna.

tänname sind, Stenbocki, ja oleme rahul. Rosen peab lubama, et meie ka oma külaskajatele tänu ütleme oma kumbe järele."

Christierni taltfutamatu iseloom oli enese üle igasuguse walitsuse kaotanud. Ta wõttis nende sõnade juures Karini kaela ümbert kinni ja suudles ta otsaesist.

"Mii siis tunni aja pärast," fofistatas ta neiuale.

Uhasusrikas wõitlus, mida ka Esther wõidelnud, oli lõpunud.

"Tunni pärast," kordas neiu taja, aga kindlasti.

"Urge unustage, mis ma ütlesin."

Wies peatükk.

Nüüd on Torpa lossis kõik wait.

Õõ katab Rootsi maad.

Ainult pilwed, mis kuust mööda libisewad, jooffewad üle Falköpingi ja Bogesundi lahinguwälgade, ja ainult Mälari lained fofistawad Stockholmni tühja lossitrepi ees ning katsumad tema graniitrahnuksid wiimastest wereplekkidest puhastada. Nagu kewardeteretus hoowab neist läänepoole; Ojalmarijärwe weed kuilewad seda ja kohisewad seda edasi üle laia Wenerijärwe pinna. Siis müristab seda Trollhätta alla oma sügawikku:

"Kewade tuleb!"

Karini hakidki on seda kuulnud ja pühitsewad seda kuupäistepel maiõõl. Wististi kardawad nad läikiwaid piike ja sõjakirweid, mis täidawad aeda Torpa ümber ja lossi õue, nii et ainus warigi maad ja õhtu mööda märkamatuft ei suudaks läheneda kuninglikku puhkusepaika

ekfitama, ja koguwad sellepärast Trollhätta ülitule kaldale.

Beel pole ühepäewane maipäike wõitu saanud lumest, mis kaljukünkad walge waibaga katab, ja selgesti on näha mustad kujud selle peal. Need kujud näiwad teotsewat ja liikumat kätumalt, kuid wõimalik on, et kose kohin ja kõmin kõigest karest ja kobinast üle kajak. Mii selge on õõ, et neid lugeda wõib, kui nad üle Öötaelji pealtpoolt koske lähewad. Täpselt nelikümmeend on neid, ja niipea kui nad jõest on üle tulnud, pöörawad nad jõe äärt mööda alla poole ühe kingu juure, kuhu nad üksteise järele kaowad; wististi on neil seal oma kaljuangud ja warjupaigad, sest peagi on nad kõik walgest orust kadunud.

Ainult edasi ja tagasi sammuwate walwurite sammud kajakawad läbi waituse, mis Torpas walitseb. Suures hoones, mille lambid ja küünlad kõik kustunud, on kõik wait. Teisel korral magawad pealik Torban ja ta kaaslased pehmetes fängides; Stenbocki wein on nad kõik sinna maha heitnud ja keegi neist ei kuule enam Trollhätta kohisemist, mis läbi õõ penikoormate kaugusele kajak.

Tumedasti walgustatud kõrges toas, kallil, kuusikult niferdatud tugitoolil istub kuningas Christiern Teine. Ta on hetkeks pikali heitnud siidisesse fängi, mille kohal suur, pakfultkullatud kroon särab, kuid rahutus ja ootus on ta sealt juba mõne minuti järele jälle jalule ajanud. Ta wahib tarretult punastele aknaeesriietele, mis õõlambi paistel nagu laiad, werised ojad laest pörandale lainetamad. Nad liiguwad tasakesi aknast tulewa tuuletõmbe käes, sest et kuningas akna on lahti teinud; näib, nagu woolaks weri jena mööda pikkanisi alla. Mullusest sügisest saadik on kolme Põhjala riigi walitseja kartlik ja ebausklik — punane wärw ärritab tema õudu — ja ta kargab toolilt püsti ning wahib ettepoole kumardades liikumatult lehwiwaid aknaeesriideid.

Õi — ta ei mõtle weristele peadele, mis mullu sügisel Stockholmis ta jalgade ette weeresid, sel hetkel mitte; sügawam ärritus taltfutab ta hirmu. Tema luulekujutuse ees seisab üks teine pea, kelle kullakarwa juuksesid alla langetawad üle paljaste õlgade, ja ta kuulatab läbi majaswalitsewa surmawaituse ning wiskab oma pealistkuue seljast; selle alt tuleb nähtawate tuhmitlätikw, tihhe toonussärk, mis on valmistatud peentest paenduwateft tekasplaadikestest. Sekundi wiimital ta, siis kifub ta sellegi seljast ja tõmbab enesele selga laia, maaniulatama kowuwammuse, mis on tehtud tumedast, kallist riidest.

Kuningas Christiern seisab alles neljanda

aastakümne välisel äärel, ja kui ta kõrgeftmetallveeglist mööduv, heidab see tagasi ilusa mehe kuniingliku kaju, kus mitte ei tarwitse olla just kuniingas, et mõita kahetsateistkümne aastase neiu armastust.

See pole üksipäinis wein, mis on ta näolt kustutanud tumedad kortsub ja umbusaldawa pilgu, mis nuidu ta nägu moonutawad. Kuniingas Christiern on ilusat Dywafet armastanud, mitte küll wähem leekiwalt ja sügawalt kui ehk Gustaw Rosen Karin Stenbocki, ja Trollhätta roos ei ole sugugi wähem ilus kui Amsterdami tuwike.

Sa oled sihi saawutanud, Esther. Homme hommikul oled sa oma isamaa sünge walitseja wõitja, ja Rootsimaa hea käekäik, mida sinu filmad, su teised filmad kaua aega mõtiskledes igatsenud, seisab sinu walges käes.

Kas mõtleb temagi feda, kui ta, feda kätt oma woogawale riinale rõhudes, oma toas seisab, mille tagaukse küljes ripub kuniinga kulblett, mille diamandid tuhmis korridorivalguses läikiwaid, sirawaid niite pilluwad wäljakäigu pimedusse?

Karini nägu on weel sama kahwatu kui ta wiimati Christierni kõrwal toolil olnud. Aga ta ei wäri se enam: temagi kuulatab põnewalt läbi majas walitsewa surmawaituse.

Nüüd kajawad tasesed, ettemaatlikud sammud — ainult kõige terawamalt kuulataw kõrw mõib feda täielikus wises waiwuses kuulda. Kuid see ei tule käigust, see tuleb kõrwaltoast ja peatub ukse ees, mille prao wahelt Gustaw Folkung nullu nägematult nägi Brita Stenbocki.

Kajab peaaegu märkamatu koputus, ja Karin liukab tasesi, aga ruttu riivi ukse eest ning awab selle. Siis on Gustaw Roseni käewarred tema ümbert firglifult kiini wõtnud, ja nooremehe huuled suudlemas ta filmi, ta otsaesist, ta suud, ning fosistawad:

„Sa oleksid mu teinud hulluks, Karin kui sa mulle ei oleks fosistatud, et sa mind täna õhtul weel ootad. Pärast kui aega kestnud rahutuid päewi ja öid sinust kaugel tulen ma, et siin tundide kaupa enesest kaugel näha, ainult näha, ilma wähemagi terwitusega, ilma ainfa pilguta sinu filmist!“

Nooremehe hääl kõlas ärewuses kõwemini; neiu wäänles ta käte wahel ja pani talle kartlikult käe juu peale.

„Wait,“ fosistas ta ja ta filmad pöördusid Gustawist mööda tagauksle. Siis kumardas ta tema kõrwa juure ja fosistas:

„Mõne minuti pärast tuleb kuniingas Christiern sealt uksest ja käib mind. Mina lardan teda, sellepärast kutsumin ma sinu siia. Sina oled ju minu kindel kaitsja ja pead kõrwaltoas oo-

tama, Gustaw. Kõik pidi olema teisiti, ja ema kästis, et ma sulle kõigest midagi ei tohi ütelda. Aga kogu õu ja aed on täis relwakandjaid ja kõik on muutunud. Mina ei oleks feda suutnud, kui ma poleks teadnud, et sina saad minu juures olema.“

Noormees waltis temale tarretult, kõnetult otja. Ta lakkas mõtlemast, ega taibanud midagi, mis neiu rääkis.

Weel kõwemini surus neiu oma suu ta kõrwale ja fosistas temale mõned sõnad, nii et noormees kohkudes tagasi warus ja kääga otsaesisele kahmas.

„Sin — kuhu mina ta toonud — kus minu au pandiks on — ei tial — ei tialgi!“ kogeles ta hingetult.

Karini filmad wiibisid peaaegu tumeda hiilgega tema nääl.

„Gustaw,“ ütles ta wäriwema häälega, „kas sa rootslane ei ole? Alimult rootslasele wõin ma selle oma käe anda.“

Rosen filmis feda meeleheitlikult.

„Aeg mööduv, kuniingas mõib oma toast iga filmapilt lahutada,“ jattas neiu ruttu. „Tema küünlatule kuma, mis käiku langeb, on märgiks Gustaw Folkungile —“

Neiu katkestas oma sõnad ja kuulatas wälja; tema filmad, mis Rosenilt kõrwale pöördud, ei

Rudolf Waliner, rohuteadlane ja apteegi omarik Narwa maanteel, pühitses 2. aug. s. a oma 50. a. sünnipäewa.

Kõnnu algkooli juhataja **Johannes Meier**, suri 4. aug. s. a. oma 53. eluaastal tiisikusse. Kadunu oli tegew nii seltskondlikes, kui ühistegevuslikes elus. Tema algatusel asutati hari-dusselts, pasuna ja laulukoorid.

näinud nõdrameelset ilmet, mis nooremehel näost äkki üle jooksis. Tema ägavasse, ahkivasse rinda oli waja olnud weel ainult ühe sädeme lange-mist, ja Karin oli selle sinna heitnud, nime, mis ta südamel tabas ühe pimedal, kahepeaga eluka, ja selle sealt wälja kiskus.

„Gustaw Folkung!“ naeris noormees kõle-dasti. „Kas tema tuleb jind ära wiima — Gus-taw Folkung!“

Ja ta paistis Karini, kes talle järele rut-tas meeletult kõrwale ning tormas tagaülse poole, mille ta nii kõwasti lahiti kiskus, et kuld-kett purunedes põrandale lendas.

Nüüd äratavad tema häälekõla ja tema edasiruttawate jalgade põrutawad sammud käigu sügawuses wastutaja seal, kus trepp loosisid aia poole alla wiib.

All kostab mingilugune hääletõmin üles; seal all peab olema mingisugune liitumine.

„Araandmine!“ hüütakse seal ja „Tagasi!“

Uga üks kindel hääle katab sellest üle ja käsis:

„Edasi!“

Need on Karini häälid. Nad on roomanud maa alla ja tulewad sealt jälle wälja. Ükski neist ei taha teist ette lasta, ühes parmes tor-mawad nad läbi kitta käigu edasi.

Weel sekund aega ja nad lõikawad mehel, kes, piff võkuib seljas ja küünal käes, käiku mööda läheneb, taganemistee ära.

Kuninga Christierni ärritatud meeled ei kuule midagi; tema loeb kolmeteiskümmend sammud ja pöörab pahemale poole.

Siis tormab temale vastu Gustaw Rosen nagu hullimeelne ja haarab ta käewarrest kinni.

„Päästke endal!“ kiskendab ta ja kiskub ta enesega toa poole tagasi, kust kuningas praegu lah-kunud. „Teie olete ära antud! Gustaw Wasa on Trollhätta juurest salajast maaalust käiku mööda siia looji tunginud!“

Ei need ole häälid, kes kõik käigud täidawad. Need on dalekarlaste hiiglatujud, kellest igaüks Põhjala kuninga oma kätel kui lapse mõiks ära wiia. Gustaw Stenbock on nende juht ja nad tormawad lähemale. Plaan on ebaõnnestunud: nüüd ei ole tähtis enam waiatus, waid nüüd on tähtjas kiirus.

„Kus wiibib türran?“

Nad on jõudnud Karini juure, kes peigmehe järele rutanud, ja tema näitab neile teed.

Tema silmis on kustumad igasugune kiir, mis meele tuletab seda pilku, mida Gustaw armastab. Wihast- ja põigusest wärisemisel huulis hüü-dis ta:

„Tema põgeneb oma tupp — Gustaw Ro-sen on meid ära annud!“

Metsik wandelõna tuli eijemele mehe juust, ja, mööd käes, tormas Gustaw Folkung suunas, kuhu neiu käsi õjutab. Weel pole põgenejad korridorist lahkunud; kuninga küünal on kustumud ja segaduses on nad uksest mööda jooksnud. Nende elu ja Rootsimaa saatuse ripub sekundi küljes.

Uga Gustaw Rosen tunneb Dorpa loosis iga jalatäit maad ka pimedas. Ei leidu kohta, kus ta poleks wiibinud ja Karini seltsis mänginud. Tagasi kohades on ta sõrmed ukse leid-nud ja ta kiskub kuninga ühes enesega tupp ja lütkab sellele riivi ette samal hetkel mil Gus-taw Folkung wäljas ägedasti rasket metallist koputamiswajarat raputab.

„Kirmest! Võõge üks jissel! Teiselt poolt tupp, Stenbock!“

Uga üks paneb vastu, ja wastusena katab Gustaw Roseni hääle toast akna juurest:

„Siia! Tapetakse kuningas!“

„Ükki on õine waiatus kadunud. Sojad hüü-ded katabad igalt poolt. Sõjariistade türrin tor-mab eesttreppi mööda üles. Ülemal kargawad pealik Dorben ja ta saatjad woodist wälja ning tuiguvad, pooleldi rietatuna ja raskest möögdad käes alla.

Nad kohtawad Stenbocki ja ta jalka, kes läbi saali, kus pidusõök peetud, kuninga tupp katumad pääseda.

Piigid, millega dalekarlastel karu tema koo-pas otsiwad, tabawad suuremal jõul daanlaste paljaid rindu; alles weel unisena waarub Knut Dorben hallile Stenbockile vastu ja hüüab:
(Särgneb.)

Bärijad.

Sakfa kirjaniiku Friedrich Thieme romaani.

1

Kas võib küll olla midagi mugavamad, kui külmal talvehommikul, mil lumi väljas jalgade all rudiseb, mugavas soojas toas pehmel sohval istuda, tass auravat kohvi ees, ja sooja mõisaja süüa ning selle juures ajalehest päevauudiseid lugeda?

Härra Brinkmann mõis seda enesele lubada. Tema oli jõukas mees ja lest, kes kolm-kümmend aastat kaupmees olnud ja enesele selle aja jooksul kauni varanduse kogunud. Ja temal ei olnud kedagi, ei last ega nuid, kes ta ümber oleks liikunud, peale wana Riike, kes wäsimatult tema eest hoolt kandis.

Sellepärast ei tarwitsemud ta ka oma tegude üle kellelegi aru anda. Kellelgi polnud sellega tegemist, kui ta kuu magas, nagu see harilikult ikka sündis, keegi ei pahandanud, kui ta mõne tunni kaenlani hommikuise ölleklaasi juures istus; keegi ei noominud teda, kui ta õhtul klubisse kauemaks jäi, nagu seda tihti juhtus.

Kui seda wana heatahtlikku härrat nii lõbusas tujus nägi, oleks wististi arwanud, et tema roosafat õhtutaewast mingisugune pilwetoop ei tumesta.

Uga see polnud nii — kuid sellest räägime hiljem Et wana härra aeg ajalt oma, oma ajalehte kirus, see ei annud weel küllaldast põhjust tema rahuldamisest kahelda. Wastuotsa. Härra Brinkmann tundis enese olemat seda termema, mida enam oma ajalehe peale mõis kuri olla. Tema kuulus nende hulka, kes ajalehte alati kiruwad, kuid selle juures waevalt jõuawad ära oodata, mil neile ajaleht kätte tuuakse.

Ikki sündis härra Brinkmanniga ootamatu muudatus. Tema parem käsi kahmas sohwest frauplikult kinni, ta filmad suurenesid ja põsed kastusid nagu tuleleeki. Uuesti ja ikka jälle uuesti, nagu ei usuks ta oma silmi, luges ta üht artiklit lehes. Ikki tõusis ta, jooksis toas kui meeletu ringi ja müristas:

„Milline hull wiis ausat meest mulla alla saata, enne kui ta oma maifed ülesanded on täitnud! Milline murjatus!“

Ta kiskus ufje lahti ja kisendas wälja:

„Riike! Riike tulge ruttu siia!“

Ohmunult ilmus wana talitaja.

„Issand Jumal, mis nüüd on?“ kogeles ta wärisedes. „Kas on tuli lahti?“

„Ah, mis tuli lahti,“ müristas peremees, „Näi on weel hullem —“

„Rääkige ometi, mis on? Olen nii ehmatunud, et jalad nõtkuwad. Miks Te nii karjute, härra Brinkmann?“

Brinkmann astus tema ette.

„Silmitsege mind kord, Riike,“

„Jah, jah!“

„Utelge mulle, kas ma elan wõi ei ela?“

Riike silmitses teda häämaastufega.

„Muidugi elate, härra Brinkmann. Uga miks küsite nii imelikult?“

Brinkmanni suust tuli pahane naer.

„Läib, et te enam hästi ei näe, Riike,“ ütles ta pilkawalt. „Teie filmad jääwad juba tõntsiks. Sest see pole ju tõsi, et ma weel elan. Olen surmud, täielikult surmud!“

Riike suust tuli ehmatushüüe.

„Issand Jumal, härra Brinkmann, Teie sonitel kas pean Teile tegema kummeliteed —“

Waeue talitaja uskus arwatavasti, et ta peremees mõistuse kaotanud ja tahtis kööki põgeneda.

„Jääge siia!“ müristas Brinkmann. „Teie ei usu. Noh, siis kuulake kord seda häbematusi!“

Brinkmann wõttis lehe ja luges:

„D n n e t u s. Wastuotsa mahahüppamine trammilt on eile jälle uue ohwri pärimud. Keegi wanem härra, kes pärast lõunat turuplatsi kohal trammilt tahapoole maha hüppas, kukkus otseti kiwilele ja lõi oma pea nii raskesti wastu kiwi, et meelemärfuse kaotas. D n n e t u asetati autoosse ja wiidi Maksi tänawale ta koju. Kuidas meile teatasse, juri õnnetu mees weel enne kui koju jõudis. Ta on tuntud wana kaupmees Elias Brinkmann. See kurb õnnetus näitab meile uuesti, millist ettewaatusi“ ju.

„Kas taipate nüüd?“

Riike kuulas suuril filmil.

„Uga see pole ju sugugi tõsi,“ hüüdis ta wiimaks häämaastufega.

„Muidugi mitte,“ mõnises Brinkmann.

„See ajaleheneeger oli wististi joobunud. Tõsi küll, ma hüppasin walesti ja kukusin ka; samuti ei wõi ma salata, et kaš härrat mu autoosse asetasi, kuid juba miie minuti pärast olin ma jälle terve. Ja sellest on see ajaleheneeger õnnetuse teinud. Ja weel pealegi sellise, milline lõppes surmagal Et neid tont wõtaks!“

„Uga härra Brinkmann, selle üle ei maksa niiwijä kiruda. Pareim rõõmustage. Sest selle

kohta kord on surmasõnum lendu lastud, see elab harilikult kaua."

"Kas teate seda liimlasti?"

"See on otse rahwajõna."

"Noh, hea siis küll," ütles Brinkmann heas tujus. "Siis ei mõta ma seda mitte nii wäga südamesse. Aga külastada tahan ma seda toimetajat. Tema peab suured filmad tegema, kui mind elusalt oma ees näeb!"

Rahulikult istus ta jälle einelauda, kui uskeseff äkki helises. Riike ruttas ust awama ja tuli kohe tagasi pärjaga ning kirjaga.

"Härra tollidirektor ja proua lasewad oma otsekohesest kaastundmuist awalbada," teatas ta ja asetab pärja lauale. "Tore pärg, Brinkmann, palmiokesteft ja walgetest roosidest — see wõis ilusa raha maksta."

Brinkmann heitis pärjale iseäraliku pilgu.

"Pole sugugi paha," ütles ta muiates. "Ei oleks wõinud arwata, et ma tollidirektorile nii palju wäärt olen."

"Milline kummaline tunne peab see olema, kui inimene ise oma hanaahteid wõib waadelda," muusfjus Riike nuttes.

"Ei saa aru midagi," naeris "surnu".

"Oleks mulle nagu tarwisli olnud. Wiige ta mu kirjutusstuppa, ja kui peaks midagi weel tulema, siis wiige kõik sinna. Aga mis siis seal paelal seisab?"

Riike luges sügawa meeleheitlussega:

"Jälle lahkunud on üks kallis mees,

kes on selle maie elu sees

olnud waeste helde aitaja

ja ka troosti andja, kellel seda waja —"

"Küllalt, küllalt," törjus Brinkmann.

"Jätke juba. Pilt wastab tõsiwile elule — ah-ahah! Aga mis firi siis see on?"

"See oli kasti pandud."

"Aha, doktorilt, hüüdis Brinkmann uuesti ärkawa meelepahaga. "Muidugi jälle raha norimine nagu alati. Wisate ta ahju, Riike!"

Riike tõstis paludes käed.

"Mitte seda, härra Brinkmann. Ärge tehke oma südant kõwaks oma ainja titrelapse wastu. Alma on ju nii armas ja hea inimene. Tema armastab Teid südamest, seda on ta kõik need aastad näidanud. Tema oli sõna õiges mõttes selle maja hea ingell!"

"Seda wähem oleksin ma uskunud, et ta minuist ial salatigedalt lahkus."

"Da abiellus, armas härra Brinkmann. Seda ei oleks Teie temale pidanud pahaks panema?"

Brinkmann wahtis süngelt oma ette.

"Selle wastu ei oleks ka kellelgi midagi ütelda olnud. Aga et ta walik pidi langema just minu waenlase pojale, doktor Wendelile —"

"Dr. Wendel on tubli ja töökas mees!"

"Wõimalik, aga ta isa oli petis. Minetast enmast kord minu sõbraks; mina aitasin ta hädaft ja selle eest pettis ta mind, nii et ma ifegi olu peaaegu hukkumaks. Alma teadis seda, temal oli walida minu ja petja poja wahel. Tema ühines oma doktoriga ja nüüd jagagu ta temaga häda ning puudust. Ütlestin temale, et kõik sõdemed meie wahel on katkenud ja et ma enam ei taha teda näha."

"Aga kirju wõite ikkagi awada, sest kes teab, mis selles seisab."

Lühikese kõhklemise järele otjustas Brinkmann järele anda.

"Muidugi, nii kudas ma ootasin!" ütles ta põlgitult, niipea kui ta kirja oli läbi lugenud. "Kõhtupriistaw ähwardab oksjoniga, peale selle on weel ühel weksil tähtaeg. Ta palub ja wanutab mind, teda mitte häbisise saata!"

"Hirmus!" hüüdis truu Riike pisarfilmil.

"Ah mis, see on tema oma süü. Kuid see tuletab mulle meelde, et mul waja on surma puhuks testamenti teha. Küll need röömustafid, õigemini — talle tuli ajaleheteadete meelde — röömustawadki, kui nad seda siin on lugenud."

"Seda mina ei usu," wastas Riike. "Siis tunnen ma Alma ja ta meest paremini."

"Jah, Teie wabandade neid ifka."

"Eumem usun ma, et Teie weimatütred ja ja kantseleinõunik —"

"Kantseleinõunik? Tema on otsekohene, samuti Elise. Ka Bogt on aus mees."

"Kui Te aga kord walusasti ei pettu!"

Brinkmann naeris:

"Tahaksin küll teada, mis nad kõik ütlemad, kui nad minu surmateate lehest leiawad. Poole tunni pärast on nad mul kaelas. Rahju, et ma ei saa kuulda, mis nad räägiwad. Siis teaksin, mis nende õige arwamine on. Wana omu, kes raha järele jätab, tohib õigusega umbuslik olla."

Riike tahtis parajasti toast lahkuda, kui wana härra ta äkki kättpidi tagasi tõmbas.

"Riike, kas teate, mis ma teen?"

"Noh?"

"Kuna juhust seda tahtis, tahan ma tõesti surnu osa etendada. Ma panen enese kambri luku taha; Teie aga toote kõik, kes tulewad tuppa. Pärg jääb lauale. Tassid ja muud asjad foristage ära. Kui minu laipa näha tahetasse, siis ütelge, et politsei seda ei luba, kuna asja kohta enne protokoll tehtasse, sest et trammil waja on wastutusle wõtta. Kas saite aru?"

"Jah, aga —"

"Mis aga! Kas tahate wõi ei?"

"Mul on raske wõidelda!"

"Jätke seda hea asja pärast. Tahan kord näha, kes mu sugulastest kõige õiglasemalt

mind leinab. Tean seda küll juba ette, aga tarwis on kindlaid teateid. Et teie doktorile ja ta naisele märku ei anna!

„Selleks tunnete mind juba, härra Brinkmann.“

„Hea küll. Tehke, mis ütlesin, see kõik on ju ainult nalja!“

Riike wõttis selle osa ainult wastu tahtnisi oma peale, kuid Brinkmann rahustas teda seni, kui ta sellega wiimaks nõusse jäi.

Olgi wiimane aeg, sest praegu helises uksekell ja Brinkmann põgenes ruttu kõrvaltuppa.

2.

Doktor Wendel ja tema noor proua Brinkmanni tütrelaps, istusid samal ajal samuti einelaul. Mõlemad olid rõhutatud meeleolus ja Alma süüfil-mades läikis isegi pisar.

„Oled sa temale tõesti kirjutanud?“ wõttis doktor Wendel mõne minuti pikkuse waitimise järele jälle sõna.

„Kah,“ wastas noor proua peaaegu hääletult.

„Seda ei oleks sa pidanud tegema,“ hüüdis ta abikaasa tuisakelt. „See wana kangekaelne mees ei anna meile andeks. Temalt ei looda ma meie hädas wähematki abi.“

„Tema on mind alati armastanud. Ma ei suuda uskuda, et ta minu täiesti on unustanud,“ muuksus Alma.

„Tema wihal minu ja mu isa wastu pole piiri. Küll on mu isa temale ülekohut teinud, aga mina olin tookord alles laps ja olen selles süütu. Nüüd ei taha ta oma pimebas wihast mind kuulda ega näha.“

Wendel wahtis tarretult oma ette. Ta oli Alnaga, nagu Alma ka temaga, armastusest abiellunud. Paraku tulid juba nooresse abielusse juba esimestel kuudel mured. Wendelil põinud iseseiswat warandust ja ta sissetulek eradotseendiina oli nii wäike, et see waewalt noorpaari kõige wähemaid nõudeid jaksas rahuldada. Kibe häda koputas nende uksele. Kindlas lootuses, et asi tulewikus paraneb, oli doktor Wendel pidanud weskliite wastu laenu wõtma. Täht-aeg tuli nii ruttu, et raha maksmiseks ei leidnud, Etimine weskli oli juba käimas ja iga

„Siin tunnen end inimesena.“

W. Lammers-Sulz'i, Dresdenist, üleswõte Voigtländer-Collineariga.

tund oli oodata kohtupriistawit. Teine weskli läks samal päewal protesti.

„Mis nüüd teha?“

Wendel oli need sõnad enesele ütelnud, kuid Alma wõttis neist kinni:

„Mis oleks, kui ma onu Bogti paluksin?“

Doktor raputas walusalt naeratades pead.

„See on asjata, mu armas. Tean, et see sul raske on, seda teeksid sa waid armastusest minu wastu. Igatahes on see ilmaaegu.“

„Kes teab!“

„Mina tean seda —“

Wendel ütles seda nii kummalisel toonil, et proua inestades pead tõstis.

„Ega sa ometi seal ei käinud?“

Wendel noogutas.

„Sa hea, armas mees!“ Ta kummardas ja suudles teda. „Ja mulle ei lausunud sa sellest midagi?“

„Tahtsin, et sa seda alandust ei kuuleks,“ wastas Wendel süngelt. „Katsusin isegi kantseleinsõunik Deckeri ja tädi Elise juures õune, kuid jama tagajärgena. Mu waene naine, ma ei tea tõesti, mis meist saab!“

„Miks pidid sa enesele ka waese naise wõtma, Ernst!“

Ernst wastas talle poolpahakelt otse.

„Ara räägi nii, Alma. Kaasawaralüü on wilets mees. Kui su wanaisa meid wähegi aitaks, siis on kõik jälle hea. Mina hakkas kirjastöödega juba ikka enam teenima. Kui aga weskli leid ei oleks!“

Masinihikult wõttis ta ajalehe kätte, et järele waadata, kas keegi wabest raha soodsatel tingimustel laenuks ei pane. Eune aga heitis ta lehesse weel pealistaudse pilgu ja siis tuli ta suust üllatushüüe.

„Alma, ära ehmata! Siin wanaisal on õnnetus olnud!“

„Mis?“ hüüdis Alma. „Ta on surinud?“

„Paraku jah.“

Ernst luges talle teate ruttu ette. Moorele prouale tulid pisarad silmi.

„Mim waene wanaisa. Oh, ta oli minu wastu wali, ometi —“

Dokter Wendel wõttis naise ümbert kinni ja püüdis teda tööstiida.

„Me peame sinna minema, Ernst!“ ütles Alma nuttes. „Ma pean teda nägema.“

Juba poole tunni pärast olid nad Brinkmanni maja poole teel.

— — —

„On's see tõsi? On's see tõesti tõsi?“

Nende sõnadega tormas proua Elise Bortram, wana härra weinatütar, hingetult Brinkmanni korterisse, tema kammul ta tütreid Klara ja Helene.

„Paraku küll,“ wastas Riike.

„Tõesti, seal on juba pärgki.“

Proua Bertram silmitses teda uudishimulikult, aga ilma seesmise tuideta. Ta näis üldse pisut „teraw“, nii sõnalt kui kehalt ja näolt.

„Tema juure ei tohi siis minna?“ muris ta natukesse aja pärast.

„Ei, proua Bertram, mulle anti kõwa teeld —“

Elise ei oodanud ta wastuse lõppugi, waid wajus kohe sohvale.

„Milline üllatus!“ hüüdis ta. „Jstuge, lapsed. Kes oleks seda eile mõtelnud. Kui ehmatas mulle wiga ei teel. Kuidas meeldib sulle see sohwa, Klara?“

Klara wastas, et see weel õige kena olla.

„See sobiks isa kabinetti,“ lausus Elise.

„Üldse on mööblid siin õige ilusad.“

„Kes teab, kas meie nad saame,“ ütles Helene ja waatas põlglikult Riikele, kes tummalt akna juures seisis.

„Mits mitte?“

„Alma Wendel on ju ometi tema kohane pärija.“

„Ah mis,“ pörutas Elise. „Alma on pärandusest ilma jäetud ja ära liikatud. Oleme juba selle eest hoolitsejad, et ta ei saa enam kui seda, mis tal õigus on saada.“

„Pst, mitte nii waljusti!“

Proua Bertram waatas kahtlemalt Riike poole, kes parajasti toast lahkus.

„Sel ei näi ka suurt leina olewat,“ ütles

ta tigevasti. „Kes tohikski enesele selle wana kilgipüüdja pärast enesele halle juukseid kaswutada. Oleme tema tüjude all juba küllalt, küllalt kannatanud.“

„Dota, proua Elise,“ pomises Brinkmann, kes usse taga kuulas ja kõik kuulis. „Sohwa pole teile weel sugugi kindel.“

„Ei tea, kas testament ka olemas on?“ küsis Klara.

„Kististi — tema wiiskas Wendeleid wäga!“

„Ah, ema!“ hüüdis Helene, „awalikult ütelda, ma usun, must sobib mulle hästi. Teeb huwitawaks. Polsteritel on kats korda leina olnud ja see oli meile kasulik.“

„Wait, ma kuulen kantsleinõuniku — tasurätitud silmodele, lapsed. See wana koi on küll naerew pärija, nagu ta raamatus seisab, aga waja on wäliselt leina näidata.“

Tütred tegid ema eeskuju järele — meeltliigutaw waatemäng halli peaga, kuid saledale, pikale kantsleinõunikule, kui see kangel ja auwäärilikult ilmus.

„Kui ruttu surm wõib tulla,“ algas ta Riike poole pöördes ja tehes, nagu ettejäetud sugulasi ei näinudki.

„Waene sugulanel. Kuid see on kõigi surelikkude saatus. Igale meist jõuab kord tund, mil taewase lohtumõistja ette peame astuma.“

Kantsleinõunik Decker pigistas oma hallidest, külmadest filmadest suure waewaga pisara laugele.

„Siis seal teises toas puhkab ta maine keha?“ jatkas ta jutlustaja häälega. „Kui wäga igatsen ma weel kord ta ustawat nägu näha!“

„Tere, kantsleinõunik,“ teretas teda proua Bertram nõõgates ja astus just tema ette. Wäliseid inimesi ei ole wist näha? Mis?“

„No wasta, Elise,“ wastas Decker ja tegi, nagu oleks ta üllatatud. „Wabanda, et ma oma kurbuses siin ei näinud?“

„Küll sa meid juba nägid,“ hüüdis Elise.

„Ja see pole ka tõsi, et surmit näha igatsed, sest laipa ei jalli sa üldse.“

Decker waatas talle tigevalt otsa.

„Jätame sel pühalikul tunnil kõik kadestamisest ja waenus,“ ütles ta kunstilikult-möödetud wiisil. „Tähtias on kõige pealt järele waadata, kas kaduu oma surma puhks mēned määrused on teinud, mille täitmine wajalik on.“

„Usna õige,“ kiitis Elise. „Deed kats ei jaksanud muidu hetkks, ilma üksteist haawamata seista, kuid ses huwitawas küsimuses olid nad kohe üksteisega nõus.“

„Sellepärast pean Teilt, armas Riike, küsima,“ jatkas Decker pühalikult, „kas on Teil midagi

teada sellest, kas meie armas sugulane ja sõber on teinud testamendi või midagi muud on järele jätnud?"

"Ahaa," naeris kuulaja eneses. "Või nii on asi!"

Riike aitas. Waewalt juutis ta oma wiha taltjutada, kui ta sellist hoolimatust ja südametust nägi, rõõmistas aga waikselt ometi, et ta härra nüüd wiimaks nende ilalakkujate ja päranduseihkajate õiget meelt tundma võis õppida.

"Kuulsin ta suust waid kord, et ta soovib Gothas põletatud saada," jatkas ta.

"Põletatud? See maksab ju hirmsat raha, hüüdis proua Bertram kohkudes.

Decker raputas noomivalt pead.

"Meie armsa sugulase soovid on meile käsuks," ütles ta pühalikult. "Kuid kadumu võib olla nalja pärast tehtud märkus on meile seda vähem rõõmuandev, et see meie waadetele et wasta. Kadumu oli lihtne ja alandlik, sellepärast tuleb matus teha üsna lihtne. Tema wihas kõike laiatumist, ja kui ta pole teisiti määratud —"

"Seda pole ta teinud," ütles Brinkmann enesele. "Oh teie wiletsad waimud — tahajste sadatuhat oma wahel jagada ja wiisfada marka on teile matusteks palju. Nii kammatage.

— — —

"Ohoo, teie olete juba jagamas?"

Maamöödja Bogt, Brinkmanni õepoeg, wälse, elaw mehike, oli see, kes selle küsimusega teiste hulka astus.

"Armas Hermann, milline märkus," wihas-
tas Decker. "Kuidas mõisite arwata, et me
muud kui ainult oma kohust täidame?"

"Teie teate, et mul samad õigused on,"
wastab maamöödja troostilikult. "Täpselt sa-
mad. Mina ei lase oma õigusi kitsendada."

Decker kehitas kärsitult õlgu.

"Sellest ei ole juttuagi, armas sõber. Meie
arutame hoopis teisi asju. Jutt on sellest, kas
kadumu on testamendi või mõne kirjaliku mää-
ruse maha jätnud. Mitte, uagu oleks meil
selle juures omakaasu otsiwaid põhjusi, waid
meid huvitawad ainult korraldusmäärused —"

"Muudugi, Teil on õigus," ütles Bogt.
"Õstine testamentil"

"Õstsi aga õstsi," pomises "surru" uksetaga.
"Selle poolt oleksin seda kõige vähem oodanud;
tema jutt oli alati kõige südamlikum, ja nüüd
pole ta minu järele poole sõnagi küsinud."

"Dodate, kuni kohus oma sõna on ütelnud,"
ütles nüüd Riike. "Enne pole Teil vähemakti
õigust siin majas midagi puudutada. On aga

testament olemas, siis on ainult proua doktor
Wendelil õigus —"

"Pidage suu, Teie pärandusehiiilija!" kisen-
das proua Bertram kihwtiselt, kuna ta tütre
nõõkawalt naerma hakkasid. "Teie walitsus on
siin lõpuud — seda pidage meeles! Wihasaste
wististe ainult sellepärast, et Te seda raswast
küpsist üksipäinis ei saa kiini pista!"

"Te teate ometi, et proua Wendel siin
enam midagi ei maksa," kiitis Bogt. "Tema
wale süda on paljastatud ja ta on warandu-
sest ilma jäetud."

"Ütelge, mis tahate," hüüdis Riike wiha-
selt. "Aga mina ei anna ainultki wõtit käest,
enneski —"

"Enne kui oma olete enesele tassinud, seda
me tunneme, hirwitab Bogt. "Urge olge kin-
del, seda meie ei luba."

"Proua Riike peab aru saama, et me siin
õiguse ja armastuse teenistuses seisame," ütles
nüüd Decker pühalikult. "Pealegi on see Teie
oma huwides, kui meie wastu lahke olete.
Igal juhul ei lase meie endid tagasi hoida
seda tegemast, mis wajalik on.

Nad lahkusid toast ja läksid kõige pealt
raamatukogutuppa, uuringuid ette wõtma. Seal
sealt oli kõige enam lootust ihatud pabereid
leida. Riike läks neile järele, et näha, kas nad
midagi hõlma alla ei pista.

Brinkmann käis oma toas ärewalt edasi
ja tagasi. Tema oli küllalt nii palju kuulnud,
et see ta mõtlema pani. Kui ometi ka Wende-
lid tuleksid! Need panid kõigele wististi krooni
pähe. Kuid kammatust, küll ta neile siis üllatuse
walmistab!

Wana härra ei tarwitsenud kawa oodata.

Waewalt olid Decker, Bogt ja Elise oma
tütardega teise tuppa läinud, kui waateplätsile
ilmusid doktor Wendel ja Anna.

"Mitte kedagi siin," hüüdis noor proua koh-
kudes. "Mu Jumal, kus on Riike? Kus puhkab
wanaisa?"

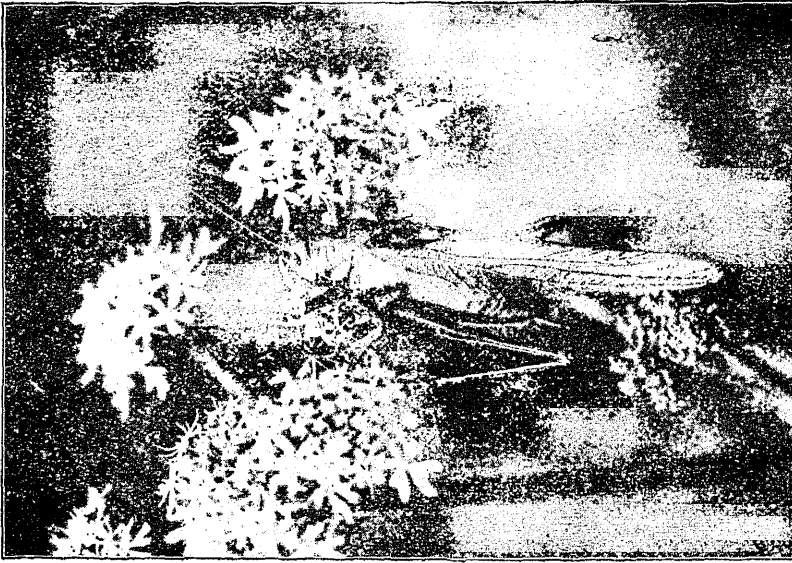
Ta ruttas kambriukse juure ja wajutas
käerauale.

"Lufus," ütles ta. "Nii on see tõesti tõsi!"

"Mina selles ei kahtle, wastas Wendel tõsi-
selt.

"Minu waene wanaisa — ja et ta pidi —
surema, enne kui minule sai andeks anda! Ah,
Ernst, Ernst" — ta wajas nuttes mehe rinnale
— "wististi tegin ma ülekohut, et tegutsesin ta
tahte wastu! Oh, kui ta siin lähem ist oleks tun-
nud, ja armas, armas mees, ta oleks siin wis-
tisti hakanud armastama!"

"Lohutu, waene laps," rahustas Ernst nut-
jat. "Mina ei kanna tema wastu wiha. Tema
oli hea mees, ja minu isa haawas teda raskesti.

„Rohufirts“

G. Steinmetz'i, ig. Zell a Hbch,
üleswõte loodusest Voigtländer-awus-kaameraga.

See tegi ta nii pimedaks, et isegi sinu said kannutada. Aga mina ei wõi huffa mõisla meest, kes sulle kaua aastaid on teiseks isaks.”

„Minu teine isa, jah, seda ta oli!“ ütles Alma kurbalt ja istus toolile. Kui ma tagasi mõlken oma lapseaastale, Ernst, siis ilmub ta pilt seletatuna mu wainuõlmade ette. Sa tead, et ma warakult oma wainemad kaotasin — tema oli mulle ema ja isa asemel. Ja nüüd on ta surmud!”

Uuesti hakkas ta waljusti nutma.

Brinkmann kuulas hinge kinni hoides. Mitte aimuski sõna pärandusest, ei aimuski wiha ega külmuse sõna, isegi Wendeli poolt mitte. Waewalt suutis wana mees oma meeleliigutust tagasi hoida.

Weel wiibisid Ernst ja Alma sügawas meeleliigutuses, kui teised Riike seltsis tagasi tulid. Kõik näisid olewat ärewuses, Elise wiisakas, wäike maamõõtja pankus ja Decker kõneles Riikega pühalikult.

„Waadake ette,“ hüüdis Vogt. „Küll te seda weel kahetsete!”

„Teie peate puldinõtmed wälja andma!“ kriiskas Elise.

„Hea Riike, mis me teeme, on õigustatud ja wajalik,“ kõneles Decker. „Me peame puldi awama, et teaksite, mis kadumu wiimane tahe oli: „Oodake oma kohtuotsust,“ seletas Riike kindlasti. „Minult proua dr. Wendelil oleks siin õigus.“

„Taga targemaks!“ kriiskas Elise. „Tema

pole vähematti õigust enam kui meil. Kas me siis ei tea, et ta on pärandusest ilma jäetud ja ära tõugatud? — Ho, seal ja oledki,“ pööras ta nõõkawalt noore proua poole. „Muidugi kus raibe on, sinna koguwad raijakullid?”

„Häbenege, proua Bert-ram, kadumu majas int-ruksi rääkimast,“ hüüdis dr. Wendel pahaselt.

„Noh, teile on ta iga-tahes õigel aial surmud,“ pilkas Vogt.

Decker heitis Bogtile karistawa pilgu ja ütles siis:

„On tõesti kurb näha, kuidas iha ilusa maamona järele kõik pieteeditunded lämmatab! Meie kõik teame, kes meie armsa sugulase puufärgi naelaks on olnud

— peaks nad siis hoiduma waitawat surmut oma näitamisega haawamast!”

„Seda enam, et nende spekulatsioon tohiks wale olla,“ lisas Elise. „Kadumu teadis waga hästi, kel temaga head mõtted olid, ja lõpetas sellega nende wõiduroõmu.“

„Rääkigu waesus nende kasuks,“ waigistas Decker. „Häda ajab nad siia; wiimane lootus seisib neil selle kurwa sündmuse peal.“

Doktor Wendel ei arwanud nende teotusti wastuse wääriliseks, tema süda oli puhas. Niipea kui ta kuulnud, et kadumust näha ei saa, aitas ta oma nutwa abikaasa jalule.

„Tule, armas Alma; tuleme teinekord tagasi, et su armast surmut weel kord näha. Ära wõta oma sugulaste lollusi südamesse. Soowin ainult, et nende süda niisama puhas oleks kõigest neist kasulootustest kui meie oma on waesusest hoo- limeta.“

Nad pigistasid soojalt wana Riike kätt, kes weel waewalt suutis emast taltsutada, ja lahkusid.

„Hea, et nad läksid,“ ütles Decker. „Nemad ei kuulu siia. Meile, armsad sõbrad, on kõige parent, kui lähme kohtusse testamendi järele pärima.“

„Mina jään seniks siia ja walwan,“ ütles Elise.

„Ei,“ hüüdis Vogt. „Siis oleks kits aedni- kuts pandud. Tahate wiist kõige paremaid asju wälja walida, mis? Mis kadunud, see on kadunud ega hammusta enam!“ (Färgneb).

Sinine roos.

Ungari kirjanik **Sándor Peterdi.**

Teised ei wõtnud waidlusest osa, nad kuulasid muiates Gaali ja Vaczy nõökamist.

„Kahju on näha, et sa nii kurwaks jääd ühe — neiu pärast,“ nõokas Gaal.

„Tema oli kõik mu igatsus ja lootus,“ ütles Vaczy sügawasti ohtes.

„Sõber, igatsus ja lootus säravad waid niikaua heledasti, kui kaua inime peab wõitlema. Lähewad nad täide, siis alles näeme, kui palju nad tehtud piina ja waewa rööwisid. Samuli on lugu naistega.“

„Sinust räägib luustunud wanapoiss,“ ütles Vaczy pahaselt.

„Ütle parem: kogemus. Ainuski naine ei wääri seda, et oma saatuse ja elusihhi mängule paneme.“

„Kuid see wäärib seda — teda tunnen ma täpselt . . .“

„Eksid! Pole naist, kellest sa wõiksid ütelda, et sa teda hästi tunnend . . . Naine, keda me põhjalikult oleme tundma õppinud, temas pole me enam kindlad . . .“

„Sinuga ei saa tõsiselt rääkida . . .“

Ometi, aga mind ei saa weenda, et naise ja nende tujusid tuleb tõsiselt wõtta . . . Ei maksa . . . Kui mind tahad uskuda, siis toon tunnistaja. Kalif Abu Tolibi . . . Tema oli asjatundja. Tal oii ligi kolmkümmend naist ja oma õpilastele jutustas ta järgmise loo . . .“

„Jutustal . . .“

Fatime, wägewa sheik Omari piltilus tütar, jalutas imeilusas aias. Temale ei teinud lõbu ei lilled ega puuokstel laulwad linnud. Teda ei huwitanud miski asi.

Tseremooniameister järgis teda igalpool ja püüdis igal kombel tema aega wiita. Kuid asjatult. Nõnda jõudsid nad aia ilusamasse ossa, kus suured weripunased roosid õitsesid. Maailmas wististi ilusamaid roose ei olnud. Kõik liblikad peatusid waid neil, ainult neil mängisid päikesekiiredki ja joowastaw lõhn tõusis neilt.

Fatime jäi hetkeks seisatama.

Tseremooniameister ütles waimus-sega:

„Eks ole tõsi, kõrgus, ilusamaid roose kui need siin ei leidu küll isegi dshinnide riigis!“

„Seda ma ei tea, sest ma pole seal olnud,“ wastas Fatime igawust tundes. „Pealegi — mis ilu neil siis ikka on. Igal roosil sama kaju, sama wärw, sama lõhn . . . Need on üsna igapäewased roosid.“

Ta waikis pisut ja jatkas siis:

„Jah . . . kui roosil oleks sinine wärw . . . Sinine roos . . . sinine kui taewas . . . kui meespealill . . . kui minu silmad . . . see oleks midagi toredat . . .“

Tseremooniameister ei lausunud sõnagi, kuid mõtles endamisi:

„Kuninglik soow on — käsk. Tahan kanda hoolt, et siin õitlewad sinised roosid. Usun, siis tõusen wististi ülemaks tseremooniameistriks.“

Weel samal päewal läks ta ülemaedniku juure.

„Ülemaednik! Kas oled juba kord kuulnud midagi sinistest roosidest?“

„Ei, härra, siniseid roose maailmas üldse ei leidu.“

„Kui ei leidu, siis peab neid saama. Mina tahan seda! Ja usun, sellest jatkub!“

Ülemaednik ringutas meeleheitlikult käsi. Kust pidi ta sinised roosid saama? Tseremooniameistriga ei wõinud nalja teha. Ja õnnetu mees tundis juba nagu siidinööri kaela ümber. Mis oli teha? Ta jooksis kojatarkade juure, langes põlwili ja palus:

„Mu härrad! palun teid taewa nimel, päästke mind! Õpetlaste ees on taewa, maa ja looduse saladused lahtised raamatud, palun teid, uurige järele, kuidas wõiksin ma siniseid roose kaswatada!“

Õpetlastel oli aednikust kahju; nad ruttasid raamatukogudesse ja uurisid nädalatekaupa hiirtes näritud wanadest raamatutest, kuid saladuse jälile nad ei jõudnud.

Sheigi kojast teenis ka noor aednik.

Kui see aias kord Fatimet nägi, armus ta temasse. Waesel mehel polnud sest-saadik enam rahu päewal ega ööl; ta mõtles wahetpidamata waid imeilusale kuningatütrele.

Siis kuulis ta ülemaednikult, Fatime olla selles õnnetu, et tal siniseid roose ei olla.

Sest hetkest saadik mõtiskles ka noor aednik alati, kuidas ta roosipuid saaks sundida punaste asemel siniseid roose kandma.

Ühel õhtul pikutas ta jälle aias põõsaste wilus ning murdis selle probleemi üle pead.

„Mis pean ma tegema? Allah, aita oma waest teenrit ja siis wõta, kui tahad, minu elu!“

Äkki kõlas ta kõrwu waikne helin. Ta uskus, et see helin tuleb maikellukeselt, mis ta kõrwal kaswasid. Ringi waadates märkas ta aga, et ühes lille-nupus kaks pisikest meest istusid. Nad olid nii wäikesed, et lahedasti maikellukese nupusse mahtusid. Mehikesed westlesid üksteisega ja naersid nii, nagu oleks õhtutuul pisitillukesed hõbekellukesed helisema pannud.

„Kas see pole naeruwäärt,“ rääkis üks neist lustilikult. „Weel mitte küps neiuke laseb juhuslikult sõna langeda ja waata, kohe on kogu maa jalul. Opetlased, professorid, targad jooksewad ärewalt edasitagasi ja murrayad pead, kuidas saladust kätte saada ja hellitatuud kuningatütrele meehead teha.“

„Aga nad näewad ilmaaegu waewa,“ wastas teine mehike naerdes. „Sest selle ime saladust tunneme waid meie kahekesi ja seda me ei awalda.“

Seda kuuldes kargas noor aednik kui wälk maast ja kahmas meestest kinni.

„Kui te mulle oma saladust ei teata, pigistan ma teie ainsa pigistusega lõmaks!“ hüüdis ta.

„Seda wõid sa teha,“ wastas üks wäikestest meestest julgesti, „aga kasu sulle sellest ei ole. Saladus jääb ka siis saladuseks . . .“

„Hm, see on õige,“ wastas aednik.

„Aga teeme lepingu,“ wastas wäike mees. „Anna mulle oma süda ja ma teatan sulle, kus see roosipõõsas seisab, mis wõib kaswatada siniseid roose.“

„Siin mu käsil!“ hüüdis aednik õnnelikult. „Minu süda kuulub sulle . . .“

„Hea küll! Tule mulle järele!“

Mehike hüppas ühelt lillelt teisele, kuni nad jõudsid roosipuude juure; seal koputas ta mõnele roosipuule ja ütles:

„Selle annan ma sulle . . . ka selle . . . sinu südame eest selle roosipuu . . .“

Siin okstel saab sinine roos kosuma, sest mina luban seda . . .“

„Ja mis on mul selle juures teha?“

„Seda ma ei tea . . . see on minu wenna saladus . . . Sa pead temaga rääkima.“

„Aga mina ütlen sulle seda ainult, kui mulle annad oma hinge,“ ütles teine wäike mehike.

„Ja siis õitsewad sinised roosid?“

„Iga roos saab olema nii sinine kui taewas, kui meelespealill, kui Fatime silmad . . .“

„Olgu!“ hüüdis noor aednik. „Minu hing kuulub sulle!“

„Sinu hinge eest sinine roos!“ hüüdis wäike mees kõlawalt ja seletas noorele aednikule, mis ta peab tegema.

„Ja nii pea kui sinised roosid õitsewad, tulen mä sinu hinge järele.“

„Ja mina sinu südame järele!“

„Tulge! Mis wäärtus on mu hingel ja südamel, kui aga Fatime soow täide läheb!“

Noor aednik ruttas õnneliku't minema ja asus kohe tööle: kaewas, kitkus umbrohtu ja rawitses roosipuid, kastis neid oma pisaratega ja higitilkadega, isegi oma werrega.

Kui ta aga kuulis, et maa käärimas olla, et rahwas ülemad ametnikud minema kihutanud, sest et need ei osanud siniseid roose kaswatada, siis naeratas ta õnnelikult. Tema roosid kosusid ja warsti hakkasid nad punge ajama ja puhkema.

Ja tõesti — ühel päewal seisidki sinised roosid roheliste lehtede wahel, sinised kui taewawõlv.

Noor aednik jooksis õnnelikult tseremooniameistri juure, see aga Fatime juure.

„Kõrgus,“ ütles ta ärewuses wärisedes, „nüüd on see meil korda läinud!“

„Mis sul on? Mis sa mind tüütad?“

„Aias õitsewad sinised roosid! Sinised kui taewas . . . sellised, milliseid sa soowisid, käskisid. . .“

„Mina soowisin? Millal?“ küsis kuningatütar imestades. „Ei mäleta. . . tõesti“

ei mäleta. . . aga ma wõin neid ju waadata. . .“

Fatime läks aeda. Kogu koda järgnes imet vaatama.

Jõudes rooside juure, silmitsesid kõik täis hämmastust lillesid. Parajasti tahtsid nad oma imestust sõnades väljendada, kui Fatime hüüdis:

„Kui ebaloomulikud, kui inetud“

„Oh kui inetud!“ kordas kogu koda-kond.

„Ülemaednik on lollpea! Rikub selle, mis loodus ise täielikuks loonud! Sina aga, tseremooniameister, ära tule mind tulewikus nii tühise asja pärast tüütama. Rumal inimenel!“

Ja wihaselt lahkus Fatime.

Sinised roosid aga wisati weel samal

päewal sõnnikuhunnikusse, ülemaednik ja tseremooniameister wallandati.

Kui aga päike seitsmendat korda tõusis ja seitsmendat korda loojenes, ilmusid kaks väikest mehikest noore aedniku juure.

„Tulen su südame järele!“ ütles neist üks.

„Tulen su hinge järele!“ lausus teine. Ja waene noor aednik langeb surult maha . .

— — —

„Niisugune on Abu Tolibi muinajutt,“ lõpetas Gaal oma jutustuse. „Igaüks saagu sest targaks, sest kõik naised on niisugused, missugune oli Fatime.“

Päewaraamat.

Austria kirjanik **V. H. Eisenschiml.**

Kui saatus meil mõne iseäranis soojalt igatsetud soowi on täitnud, siis teeme ülewoolawas tñnutundes harilikult kõige parema ja kallimeelsema otsuse. Kahju ainult, et see ilus meeleliigutus harilikult küllalt nii kaua ei kesta, et kõik head kawatsused saaks tegudeks muutuda.

Minul ja minu naisel oli üks selline soow täide läinud. Mida me ihkasime — see meil nüüd oli. Mis me sügawas südames olime palunud, see oli meile kingitud: poeg, meie nime pärija.

Kes iial üht noort wanemate paari sellises seisukorras oli näinud, ütles enesele: Narrimaid inimesi ei ole kui need! Ja ei ole tõepoolest narrimaid neist olemas. Teadwus, et nende nimi, nende woorused ja kehalikud tublidused on üle kantud uuele ja kuulsusrikale põlwele, teeb nad nii õndsaks, et see on otse liigutaw ja ühtlasi naeruwäärt. Nad teewad, nagu oleksid nad kultuurmisjoni kandjad, nagu oleneks sündmusest nende kodus inimsoo edaspidine arenemine. Aga ühtlasi ilmutawad nad niipalju ülemeelikust, on täis nii lapselikke mõtteid, et see ära-

tab tõsisemates ja kogenud inimestes pilkehimu.

Noh, sellises hingelikus seisukorras wiibisime meie, kui oma pojakese woodi ette astusime ja meile walgete patjade wahelt tema sinisilmad wastu sãrasid.

„Eks ole tõsi,“ sosistas ta ema, „ta on wäike ingel?“

„Jah, ta on ingel! wastasin ma sügawa weendumusega.“

„Ja on täpselt sinu sarnane?“ meelitas naine.

„Minu sarnane?“ hüüdsin ma tõrjudes. „Jumal hoidku teda selle eest! Ei, mu armas, tema on sinu sarnane, seda näeb iga pimegi!“

Aga seesmiselt, ma arwan waimult ja iseloomult, peab ta wõrduma sinule,“ arwas naine õrnalt.

„Temast peab sirguma tubli mees, Elly. Selleks tahame ta kaswatada, niipalju kui see meie wõimuses seisab.“

Jah, seda tahame teha!“ ütles Elly pühalikult.

Tüki aega seisime nii käsikäes oma poja ees, kes wanemate kõne ajal magama jäänud, ja tundsimme sõnatumat

õnne. Siis algas mu abikaasa tasakesi:

„Mul on üks palve südame peal.“

Ta peatas ja waatas mulle naerata-des näkku.

„Ta ei julge rääkida,“ mõtlesin ma: sinu kohus on teda julgustada.“

Ma naeratasin talle vastu ja kummardasin ta kohale, kuni meie huuled üksteist leidsid. See abinõu osutus kõige õigemaks, sest mu abikaasa noogutas mulle lahkesti pead ja ütles kindlasti:

Ilusast raamatust „Lapse hing“, mis sa mulle kinkisid, olen ma lugenud, kui tähtis see on. et lapse eluawaldusi juba noorest põlwest saadik tähele pannakse, kuidas sellised tähelepanekud meile last ta iselaadis tundma õpetawad, nii et osatakse teda kergesti ja tagajärjekalt kaswatada. Meie tahame oma lapsele kohe esimesest päewast saadik sellist tähelepanu näidata ja iga tund ning iga päew kõik üles märkida, mis näeme, et saaksime ta arenemisest täieliku pildi. Oled sa sellega nõus?“

Hämmastusega kuulsin ma jutuka naise juttu. Kui ta lõpetas ja ta pilgud wastust ootasid, ütlesin ma tagasihoidlikult:

„Olen sinuga ühes arwamises, armas laps, aga kas ei rööwi see ajalookirjutus meilt liiasti aega?“

Wikerkaar. (Oberstdorf.)

Dr. W. Alt'i, Frankfurt Maini äärest, üleswõte Voigtländer-Skopariga.

„Selleks peame aega wõtma!“ ütles Elly tragilt. See on meie kohus!“

Nähes tema pühalikku tõsidust, ei julenud ma vastu waielda.

„Hea küll, kui see meie kohus on, siis peame seda täitma!“ leppisin ma.

Ja me oleme oma kohut täitnud! Meie poeg polnud, nagu selgus, tõelises elus sugugi see ingel, kellena ta meile esialgul oli paistnud. Aga ta oli tore wäike poiss, kes nii kehalikult kui waimlikult hämmastawa kiirusega arenes. Meie ei unustanud oma töotust. Samm sammult jälgisime ta arenemist. Otse ajalookirjutaja täpsusega püüdsime meie ta elu üksikuid hetkeid kirja panna.

Aga ained kaswasid peagi meie peast üle. Me taipasime, et see õieti wäga raske ülessanne on, kui tahetakse ühe inimeselapse hariduslugu kirjutada, ja et inimene enese täiesti peab sellele pühendama, kui ta tahab oma ülesannet õieti täita. Kui meie poeg kaks aastat wanaks sai ja meil juba kolmas mälestuseraamat käsil oli, pani mu naine wäsinult sulle käest.

„Ei jõua enam,“ kurtis ta. Ja mina jatkasin: „Kui nii edasi kirjutame, jääme paberi tarwitamise tagajärjel waeseks!“

Me ohkasime mõlemad ja ei teadnud kumbki nõu. Sest töötus pole ju asi, mis wõidakse kõrwale heita, kui ta tülikaks muutub. Sellepärast ütlesin ma:

„Armas laps, ei aita midagi! Mis me oleme töötanud, selle peame täitma.“

Kui meie poja eluloo ja tegude kirjutamine senisel kombel enam ei lähe, siis peame otsima teise tee. Mis oleks, kui me tema eluloo kirjutaksime üksikutes kirjeldustes, kui katsuksime vähemalt tähtsamaid momente ta elus järrelpõlwele pärandada?“

„Jah, ütles mu abikaasa rõõmuga. „Seda teeme. Ja eks ole, mu

armsam, sina aitad mind selles?"

„Muidugi,“ kinnitasin ma. „Mina tahan ka kuulsusest osa saada.“

Nii oli siis teos päästetud. Ohinal töötas mu naine edasi, meie noore kangelase lähtsamaid elupöörde punkte terawail silmil jälgides.

Ühel päewal astusin ma lastetuppa tema tööd katkestama. Oli tulnud külaline, kellele waja oli mõni silmapilk pühendada. Meie poeg istus, kuna mu abikaasa kirjutas, tema kõrwal waibal ja lõhkus hampelmani, kelle sisemine organism juba ammu ta uudishimu oli ära tanud. Ma manitsesin teda ruttu, et ta meie tagasitulekuni rahulik oleks, siis lahkusime toast.

Aga külaline oli pisut kauemaks jäänud, kui arwatud. Sellepärast ruttasime kähku tema juure tagasi.

Jõudes lastetuppa, karjatas mu abikaasa waljusti ja jäi läwele nagu halwatult seisma.

„Jumala pärast!“ hüüdsin ma kohkudes. „Mis on sündinud?“

Elly oli sõnatu. Keeletult osutas ta meie pojale, kes meie tulekut särawa naeratusega teretas. Ja minugi suust tuli ehmatus hüüe. Meie inglisi poeg istus nagu ennegi waibal, aga tema ümber seisid walged lumehelbelised mäed, milles ma ära tundsin wäiksed paberiribad. Raamat aga, tema elu kroonika, paljude nädalate ja kuude waewarikas töö, oli kadunud. Tema asemel seisis, nagu pilkeks, hampelmani hirmsasti lõhki käristatud keha!

Mööduisid minutid, enne kui sõnu leidsime. Meeleheitlikult waatasime kur-

Suwipäew Galenhofen'is.

R. Mörsch'i, Radolfzellist,
üleswõte Voigtländer-Heliariga.

jategijale, kes hõisates paberitükke segas. Wiimaks pöörasin ma oma naise poole ja ütlesin:

„Mis nüüd, Elly?“

„Minu raamat! Minu kallis raamat!“ ahastas tema. „Kadunud! Igawesti kadunud!“

„Tema pole, nagu näha memuaaride kirjanduse sõber!“ katsusin ma teda lohutada. „Ei jää muud üle, armas laps, kui tööd uuesti alata!“

„Mitte iial enam!“ hüüdis Elly energiliselt.

„Aga kurjategiia ei wõi ju jääda karistamata!“ ütlesin mina selle peale ja astusin poja juure.

Aga Elly astus mulle ette.

„Ega sa ometi last taha wastutusele wõtta!“ hüüdis ta wihaselt.

„Karistus peab olema!“ wastasin ma kindlasti, kummardasin poisi juure, wõtsin ta käte wahele ja — suudlesin teda. Siis ulatasin ma ta emale ja ütlesin käskiwalt:

„Nüüd karista sina teda!“

Igawik.

A. S.

I.

„Ma tahan sind armastada igawesti, Walwe, igawesti!“ ütles seitsmeteistkümne aastane gümnasist Ülo kuuteistkümne aastasele Walwele ja waatas, pilgus tuhanded õrnused, neiuakesele silma, kelle kõrwal ta Kadrioru teil jalgutas. Walwe noppis tee äärest lillesid ja ta nägu oli õnnis.

„Minugi armastus kestab igawesti, weel pärast surmagi,“ wastas ta ja punus nopitud lilledest pärga. Mõlemate meel oli väga tõsine ja tähtis.

Walwe lõpetas pärjapunumise ja pani selle naerdes Ülo juustele, mis olid geniaalselt soetud, kuna ta oma gümnasistimütsikest käes kandis. Pärg sobis temale väga.

Sa oled just kui noor jumal,“ tõendas Walwe.

Ülo naeratas meelitatult ja laskis ta enesele meeldida. Siis tahtis ta pärga peast ära võtta ja „igaweseks mälestuseks“ alles hoida.

„Ei, palun, jäta ta pähe!“ palus Walwe.

Ülo meeldis talle ju nii väga. Ja ehitud Ülo käis tema kõrwal edasi. Kuni ta äkki tee teisest otsast nägi oma klassi kolme kaaslast lähenewat. Nüüd punastas ta kohmetult ja wõttis ruttu pärja peast.

„Miks sa seda teed?“ pahandas Walwe.

„Jumal, ma ei wõi ju ometi pärjaga peas oma kaaslasti kohelda. Need hõkkawad naerma ja annawad mulle mõne pilkenime, mis eluajaks jääb.“

Arusaamatult wahtis neiuke talle otsa.

„Kuidas sa seda ütled — millisel toonil? Selle pärja tegin ju mina! Ja nad teawad ju ometi, et me üksteist armastame!“

„No jah, seda juba!“ Õrnasti silitas Ülo neiu wäikest kätt. (Kaaslased on alles kaugel.) — „Aga waata, Walwe — sellegipärast — see teeb mu naeruwäärseks!“

„Minu meeleheaks wõid sa kõik

kannatada! Tõesta mulle sellega oma armastust!“ nõudis Walwe energiliselt.

„Aga see on ju lollus — seda nõuda! Ma ei wõi ennast ju pilkeobjektiks teha!“ ütleb Ülo pahaselt.

„Mis? Kuidas? — Lollus?! — Minu palwe? Minu soow?!“

Walwe nägu lööb wihas lõkkele.

„Jah, lollus!!!!“

Ülo on wihane. Milline rumalus! Kas siis Walwele taipu ei olegi? Ja arusaamist? Wiha waldas ta. Pahaselt wiskab ta pärja teele.

Nüüd hüüab Walwe:

„See on sinu armastus? See?“

Ülo saab weel wihasemaks.

Ah mis, armastus!!! Jäta mu rahule! Nüüd saan weel õigel ajal aru — milline rumal tüdruk sa oled!

Ta on enesega rahul.

Walwe käed lähewad rusikasse. Siis teeb ta kõrgi näo:

„Jumalale tänu, et weel õigel ajal näha sain, kes sa oled! See tegi mulle rõõmu!“

Ta noogutab weel kõrgimalt, pöörab Ülole selja ja keerab kõrwalteele.

Ülo ütleb: „Mulle samuti!“ kummardab nõökawalt, paneb lodu pähe ja läheb sõpradele wastu:

II

„Terwe igawiku ootan ma juba! Hirmus!“

Kärsitult, närwiliselt, wihaselt waatab Juhan jälle kella, käib mõne korra edasi ja tagasi, seisatab, ohkab.

„Nii õpetatakse tundma mõistet „igawik“! Seekord ütlen ma temale seda. Misparast pean ma siin kogu igawiku ootama?! Miks ei wõi Juta olla täpsem? Muidugi: naised! See ütleb kõik! Aga seekord ütlen ma seda temale, jätan ta lihtsalt sinna ja kaon. Jah. Seda ma teen. Siis teab ta kord, et mind ei tohi nii kaua lasta oodata!“

Juhan kirub ja on wihane ja ometi haarab see teda ja ta kardab ka: kui

Juta ei tulekski? Nii kaua ei ole ta teda weel kunagi lasknud oodata. Mis wõib olla juhtunud? Oh Jumal, kui hirmus on oodata! —

Siis kajawad kiired sammud; sale, weetlew neiu lendab tema poole; Juhani nägu selgub, ta läheb tulijale wastu. —

„Kas oled pahane, et nii hilja tulen?”

Ah palun, anna andeks! Wististi ootad sa mind juba kaua, mis?”

Juta ei ütle, miks ta nii hilja tuleb, ja Juhani — unustab seda küsimast.

„Ei ootagi kaua ja aeg ei läinud mul ka igawaks,” ütleb Juhani ja — usub seda ise ka. Ja suudleb oma kallimat, rõõmus sellest, et ta jälle tema juures wiibib.

Põllul.

Saksa kirjanik **Hans Gäfken.**

Ma rändan õhtul põldude wahel, mis tuule käes woogawad. — Nende lauluwiis on pehme ja südamlilik ning woolab hinge nagu ilus luuletus. — Siin ja seal mõni rukkilill. — Siin ja seal mõni leegitsew moon. — Kaugel seisawad metsad kui altariid. — Ja lendawad pilwed nende kohal on nagu ohwritulede suitsujoad. — Metsõunapuul laulab räästas. — Tema kollane nokk on nagu tükike päikest, mis sügawal läänes seisab. Ja ta süda on täidetud suweilust, mida ta laulus ülistab päewa algul ja lõpul. . . .

Kuldroheline mardikas jookseb üle

tee, ja tema katsesarwed on nagu wäikesed tuulestiliigutatud oksad. — Ühel põllukiwilil ma puhkan. — Kaugel linnast, ligidal wiljapeadele, lilledele, pilwedele, Jumalale. — Kiwil seisab ürgwana arw. — Mis wõis siis siin õitsta? — Kes liikus siin tookord? — Aga metsad haljendasid nagu praegu. — Aeg??? — Igawik??? — Ma waatan waikselt järele päikesele, mille õhtu nagu heleda kera, millega keegi enam ei taha mängida, oma halli pilwetaskusse pistab. Ja siis tõmbab ta esile kuu nagu hõbesarwe ning puhub sellel wana igaweslinoort wiisi. . . .

Metsalaps.

Ed. Wöhrmann.

*Metsalaps ma olen waene,
metsa keskel kaswanud;
männimühin, kuusekohin
hinge mulle istunud.*

*Hoigab tasa mets — ma nutan,
lein käib läbi südame,
aga murrab torm ta ladwa —
üheskoos siis wõitleme.*

*Aga wõiduhõiske juures
paisub pärl mul silmades:
Metsalaps ma olen waene
tormidega südames.*

Murdwaras.

Hollandi kirjanik **Wally Nelson.**

Doorp luusis õpetaja maja ümber. Kesköö oli juba mööda ja külas kõik wait ning pime. Ainult sügisetuul oli tõusnud, kohises pärnades ja wilistas majanurkadel.

Täna on asi kindel, mõtles Doorp. Õpetaja oli reisile läinud ja tuli alles hommikul tagasi, nagu Doorp kindlast allikast teadis. Nii wiibisid ainult proua ja laps majas ja need ei eksitanud — ja kui eksitasid — warga kuiwetu nägu muutus terawaks — igaks juhuks oli tal rewolwer kaasas.

Ta ronis müürile ja seisis järgmisel hetkel aknasimsil, mille taga õpetaja töö-tuba oli. Teine aknapool oli waid kinni lukatud. Kui kergemeelsed on inimesed, mõtles Doorp, lükkas akna lahti. Tasakesi libises ta tupp, wõttis põuest latterna ja mõned tööriistad, kuulas weel kord ja asus siis kapi lahtimuukimisele, arwates selles raha peituwat.

See ei läinud nii libedasti kui ta esiti arwanud, ja kestis kauemini kui ta oletanud, aga ta ei lasknud ennast eksitada, waid töötas osawasti edasi.

Äkki kajas maja seest meeleheitlikult ahastaw naisehää.

Doorp peatus ja kuulatas hinge kinni pidades. Mis see küll tähendas?

Tahtmatult waatas ta akna poole. Kaks sammu, hüpe ja ta oli jälle waba. Aga hää ei tulnud lähemale, oli ainult aegajalt kuulda ning hoidis oma hirmsa meeleheitliku kõlaga mehe kuidagiwiisi kinni. Mees awas tasakesi ukse ja kuulis seda nüüd üsna selgesti, nägi ka selle unetoa wastasseinas walgustatud nelinurka — ühe ukse klaasakent.

Tasakesi, kuulmatute kassisammudega hiilis ta sinna ja luuras akna eesriiete wahelt magadistuppa.

Seal seisis õpetaja proua lapsewoodi ees ja hoidis üht lapsekeha poolpüsti oma käte wahel. Laps ägas ja rögistas ning näis hirmsasti hingeldawat, sest ta nägu oli punane, üles tursunud, walust wiltu. Suured ja tarretud, täis hirmsat häda seisid selle sinised lapsesilmad ja ta wäikesed käed wehkisid metsikult, haarawalt, paluwalt oma ümber.

Doorp unustas seda nähes, mis ta siin teha tahtnud; ta ei näinud enam muud kui last, kes lämbumisega maadles. Ja temale tuli midagi meelde möödunud ajast, mil ta weel oli olnud hea ja süütu. Tookord oli ta õekene, keda ta wäga armastanud, differitise kätte surnud — just kui see laps siin oli ta oma wäikese elu eest wõidelnud . . .

Äkki seisis ta proua ees. See waatas temale segase, meeleheitliku pilguga ja ei näidanud oma palawas emahirmus seda sugugi iseäraliseks arwawat, et korraga üks wõõras mees tema ees seisis, waid pööras meeleheitlikult paludes tema poole.

„Tooge arst! Kui jooksete, olete kümne minuti pärast Boddstadtis. Temal on auto — ruttu — oh ruttu, ruttu!“

Doorp pööras.

„Jah,“ ütles ta kähisewa häälega. Jooksis tagasi läbi tubade, kust ta tulnud, hüppas aknast wälja, jooksis läbi tormi ja pimeduse maanteed mööda edasi nii ruttu, et ta hingeõhk wilistama hakkas ja süda kui meeletu põksus. Ja ikka ajas teda piinas wiltukistud lapse-nägu edasi ja sel polnud nüüd enam wõõra lapse näojooned, waid see oli ta oma armas õekene, kelle nägu ta arwas nägewat. Ja ikka weel kuulis ta lapse rögisewaid, wõitlewaid hingetõmbeid.

Arsti maja ees kiskus ta kella, ikka jälle, nii et see järsku ja kõlawalt wai-kuses helises, nagu kõlaks sellest kõik ootawa ema meeleheide lapse piina nähes.

Sõnakatkeid sosistades ja hingeldades hüüdis ta arstile, kes akna juure ilmus, ta tulgu ruttu, õpetaja lapsel Oedenis olla differiitis ja ta olla lämbumas.

Paari minutiga oli arst walmis. Auto sõitis ette ja tormas teed mööda tagasi, kust Doorp tulnud.

Õpetaja majas oli uks lahti ja koda walge — kui tihti oli ahastaw ema küll wälja waatama rutanud! —

Arst jooksis ruttu tupp. Doorp kõmpis talle järele, jäi ukse kõrwale tum-

malt seisma, kuni operatsioon mööda oli ja laps juba rahulikult hingates oli patjadesse puhkama pandud. Siis äkki ärkas ta meelemärkus, sest ta heitis arstile kartliku pilgu ja libises siis ruttu ja hääletult välja, läbi walge koja ja awatud majaukse pimedasse öösse.

Toas küsis arst proualt, kui ta oma saatjat enam ei näinud:

„Noh, proua Medjen, kes see oli, kelle te mulle järgi saatsite? Jumala eest, oli ka wiimane aeg!“

Proua tõstis nagu unest ärgates oma pilgu lapse näolt, mis nüüd jälle sile oli.

„See mees —“ kogeles ta nüüd ehmatahes, „see mees — ilmus äkki. Mina teda ei tunnudki.“

„No, proua Medjen,“ rahustas arst, arwates, et proua hirmu pärast alles kohmetu on. „Kas see ei olnud mõni talumees?“

„Ei, ei,“ ütles proua kahwatades ja nüüd päris kohmetult. „Ja tema tuli siia ka elutoa kaudu. See tuleb mulle alles nüüd meelde — enne olin ma nii hirmsasti ärewuses.“

„Siis waja ometi järele waadata,“ ütles arst, ja nad läksid läbi tähendatud toa, leidsid ukse õpetaja töötuppa lahti awatud ja leidsid sealt wäikese laterna, pooleli lahtimurtud kapi ja murdwarga tööriistad.

Arst raputas pead ja ütles mõtiskledes:

Roheline konn.

H. Fischer'i, Braunschweigist,
üleswõte loodusest Voigtländer-Heliariga.

„Tahaks küll tõesti weel uskuda imesid, mis sünniwad inimeste südames!“

Õhtu.

P. Grünfeldt.

Juba warjud waowad
minu pilgu ette,
päiksekiired kaowad
sinawasse wette.

Purpuris weel punab lääds,
aga juba, juba
kustuma lööb taewaääs,
tuhmiks muutub tuba.

Elusepp on teinud töö,
puhkusele heidab —
minugi kord waikne öö
oma põue peidab.

Kõrbeulds.

Ameerika kirjaniku **Zane Grey** romaani.

3

"Usum, et läts kõrtsi," vastas Dick. "Tal oli revolwer, aga nagu näen, on mehhiiklased väljas relvadeta."

"Seda ei tohi ja iial uskuda. Waata siina, Dick! See poisik seal on waht, kuigi ta süütult ringi wahib. Näe, tal on lühike karabiiner, mida waewalt võib märgata. Seal on teine waht, weidi kaugemal. Usum, Rojas laseb maja walwata."

"Kui me seda täpselt teaksime."

"Tean seda täpselt, Dick. Tule minuga saalist läbi. Tahau näha, kuidas lood on maja teisel pool."

Gale läks Thornega restoraani, sealt kõrgele korridorile, mis nähtawasti hotellist läbi jooksis ja teisele poole ning õue suundus. Mõned lambikesed põlesid tuhmit. Gesukse juures seisid üks mehhiiklane, waip õlgade ümber. Teisel pool, õues, kuuldi samme. Warjud liikusid korridorile lõpul. Thorne astus suurde tuppa, mis weel tuhmitalt oli walgustatud kui eesruum. Seal seisid laud, millel ajalehed asusid, mõned toolid ja sohwad. See oli nähtawasti saal.

"Siin toas kohtasin ma harilikult Mercedesi," ütles Thorne. "Sel ajal tuleb ta tihti trepile ja kui mind siin näeb, tuleb ta alla. Siljem tuleb siia inimesi. Üks wiib maja walgustamata küljele ja siit peame wäljuma, kui meil üldse wõimalust on pääseda."

Nad waatasid lahtisest aknast wälja. Plats maja ees oli pime ja silmanähtawalt ka tühi. Kuid sekundid hiljem nägi Gale tumedat kogu teel, mis platsi ümbritses. Tüki maad eemal seisid teine kogu. Oli selge: wahid.

Thorne kiskus Gale akna juurest tagasi.

"Kas nägid neid? Just kuidas kartsin. Rojas on maja ümber piirunud. Dieksin pidanud Mercedesi ära wiima. Aga mul polnud aega ega wõimalust. Olen kättest ja jalust seotud. Ja sealt tuleb Mercedes! Mu Jumal! . . . Dick, mõtle järele — mõtle järele — kas ei leidu pääseteed!"

Gale pööras ümber, kuna ta sõber tupp tagasi läks. Ülemisel trepiastmel tuhmis walguses seisid saie, taetud naine. Thorne, silmates ruttas ta trepist tasakesi alla. Thorne kahmas ta ümber kinni ja hakkas temaga tasakesi ja ruttu rääkima. Tema kõne oli inglise ja hispaania keele segu ja ta hääled täis lootust, kirge ja armastust, mis Gale peale seletamatut mõju

awaldas. Kummaline imetus woogas ta südamest läbi.

Thorne saatis neiu toa keskele lambi walgusesse. Neiu oli kae tõstnud ja oma musta pitsimantilla pisut kõrwale löönud. Dick nägi wäikest, tõmmut, uhkesti püstitatud pead, pifer-gust nägu, mis pooleldi loori alla peidetud, walge nagu lill, ja toredaid musti silmi.

Siis ütles Thorne:

"Mercedes — Dick Gale, minu wana sõber — parim sõber, kes mul üldse oliud."

Neiu liiskas mantilla pea pealt tagasi ja paljastas oma weetlewa näo, mis awaldas oma tulise uhkusega ja elawa jõuga Richard Gale peale kummalisi ja külkestawat mõju.

"Senjoor Gale — aa! Ma ei mõista ütelda, kui õnnelik ma olen. Tema sõber!"

"Jah, Mercedes, minu sõber ja sinu sõber," ütles Thorne ruttu. "Meie wajame teda. Lemmik, uubised on pahad ja mul pole aega sind hellalt ette walmistada. . . . Preester pole tulnud. Ta on wististi wanqistatud. Ja kuule, ole wahwa, Mercedes — Rojas on siin!"

Neiu suust tuli hirmufarjatus, mille toon Gale närwe pörutas, ja neiu hakkas wankuma, nagu oleks ta tahtnud minestada. Thorne wõttis ta ümber kinni ja palus teda tasakesi jõudu koguda.

"Lemmik! Jumala pärast, ära mine — jää kõwaks! Muidu oleme kadunud! Weel on meil pääsmiswõimalust. Me mõtleme midagi wälja. Jää kangeks! Wõitle meiega!"

Galele oli selge, et Thorne pea oli kaotanud. Waewalt teadis ta weel, mis ütles. Kahwatult surus ta Mercedesi oma rinnale. Neiu hirm oli ta jõudu halwanud.

Mercedes ütles talle hispaania keeles mõne palawa sõna, ja kui Thorne pead raputas, jatkas neiu inglise keeles:

"Senjoor, armsam, ma tahan olla kange — tahan wõidelda ja kuuln sõna. Aga wammu mulle püha neitsi juures — kui ja mind ei suuda teisiti Rojase eest kaitsta ja päästa — et ja siis minu tapad!"

"Mercedes! Jah, ma wammun seda," wastas Thorne warihäälel. "Tean — parem tean sind surruna kui — aga ära kaota julgust. Rojas ei ole oma asja peale kindel, muidu ta ei wotaks. Ta on siin, tal on mehed kaasas ja ta on maja ümber piirunud. Aga ta wiiwitab. Rojase taoline metsaline ei ole ilma põhjuseta

paigal. Uhu mind, on veel võimalusi. Meie põgeneme. Ja Diek viib su kindlasse kohta... Niimult — räägi temaga — näita talle, et julgeks jääd. Mercedes, siin on kaalul enam kui meie armastus ja õnn. Siin on kaalul elu ja surm."

Neiu rahustus ja sai oma enesewalitsuse pikkamisi jälle tagasi.

Alki pööras ta ja vaatas Galele otja: see oli palwe täis armast traagikat, suurt weetlemist.

"Senjoor, Teie olete ameeriklane. Teie ei tunne hispaania word — ei tunne bandiitide wiha ja koleduft. Tahaksin surra enne kui Rojasel käsi mind puudutab. Kui ta minu elawalt kätte saab, siis muutub päew ja tund, mis mu elu siis veel kestab, hirmsaks piinaks — põrgupiinaks! Kui ma kaks päewa elan, langen ma ta hirmsate meeste saagiks. Elan ma kolm päewa, siis on ta laagri koerad. . . Senjoor, kas Teie on õde, keda Te armastate? Mida te senjoor Thorne mind päästa! Tema on sõdur ja seotud. Ei tohi minu pärast muustada oma au, oma kohust. . . Ah, teie ameeriklased — mis on see wäike, must segawereeline Rojas teie wastu! Rojas on argpüks! Mga ärme raiskame kallist aega! Olen walmis ja tahan olla julge!"

Ta astus just Gale ette, sirutas temale oma walged käed wastu, täitja naine, täis tuld, hinge ja firge. Gale leidis ta olewat inetatliku. Ta süda põksus. Kuna ta neiu kätte kohale kumardas ja neid suudles, tundis ta enese olewat nagu noorendatud ja uuesti loodud.

"Senjorita, ma olen õnnelik, et tohin olla teie teener. Ma ei oska enesele kujutleda suuremat rõõmu, kui täita seda, mida minult nõuata!"

"Ja mis see on?" küsis Thorne ruttu.

"Rojase tahan täna õhkeks ja wõib olla veel järquewatekski õhdeks teha wõitluswõimeuks," wastas Gale.

Thorne näis olewat rahutu.

"Mis see tähendab, Diek?"

"Ma tekitan kõrtsis tüli," wastas Diek lihidalt. Tungin Rojasel ja tema salgale kallale."

"See on wõimatu, Diek! Sa saad noaga pistet selga!"

Thorne oli tõsiselt kohkunud, aga ta filmis säras rõõmuhell.

"Tahan riskerida. Wõimalik, et mul korda läheb neid üllatada ning ise põgeneda, enne kui nad teawad, mis sündinud. . . Olge walmis; minge afna juure ja walwake. Kui kára algab, jooksewad mehed wäljast kõrtsi. Siis puuge teie wälja ja minge otsejeteid tänawale. See on, kuidas ma mäletan, pime tänam. Mina

ruttan teile äärele, enne kui liig kaugele olete jõudnud."

Thorne hingas ruttu, aga ei lausunud sõnagi. Mercedes nõjatas ta õlale, käed rinnale majutatud, ja ta suured filmad waatasid järele Galele, kui see taast lahkus.

Korridoris peatus Gale, tõmbas rasked kindad kätte, sasis juulseid ja ajas krae korratusse. Siis läks ta restoraani, sammus saalil läbi ja astus ukse juure, mis kõrtsi wõis. Tema tahtis tähelepantu äratada, kuid keegi ei pannud seda tähele. Billardimängijad mängisid sõnatult, haaris walitses kirewus nagu waremalt. Gale pill peatus warsti mehel, keda ta arwas Rojasel olewat, ja tundis ta ära tema suurest mustast sombreroost, mida ümbritses tikitud pael. Mehhihlase nägu polnud näha. Ta jutles tõsiselt oma meestega, keda umbes tosin oli ja kellest enamik laua ääres istus. Radruniwõõd üle rüüma teatasid, et nad on määsajad. Kelnex tõi neile jooki ja see põhjustas nende juhi pööramist, nii et Gale ta nägu sai näha. See oli tõesti bandiit Rojasel tige, pillaw nägu.

Gale filmitses teda uudishimulikult ja tundis, kuidas sisemine tuli ta külma werd ahwardas häwitada. See mees näis olewat päris kurat.

Ta läks üle läwe, sammus paar astet alla kõrtsi ja waarus joodikut mängides. Kumardas billardi üle, liikkas paari mehhihlast, kes jõid, ja waarus ühest nurgast teise, kübar sügawasti peas. Alki langes ta pill cowboydele, kelle wastu ta juba enne oli huwi tunnud.

Need istusid nurgas teistest lahus. Gale aju hakkas töötama. Ta waarus nende poole. Kui ta neilt abi sai, siis pidi ta nende südamed ruttu ja korraga leekima ajama.

Darkujalael jäi ta nende tugewate meeste ette seisma ja vaatas neile kindlasti näkku. Ta tarwitas seks pilgu aega, enne kui ütles:

"Mina pole joobunud. Mängin niisama ja tahan müralt teha. Tahan toda inetut rõõwlikit Rojasel üllatada. Kaalul on üks neiu. . . Noh, mu härrad, olene ühe maa elanikud. Ja wiibime praegu Mehhihos. Kaalul on ühe ilusa neiu au ja elu. Rauge tähele, mis ma teen."

Üks cowboy pilgutas filmi; see seltsilise waljust näost libises üle kerge naeratus.

Gale astus taqasi ja ta wesejooned tuifasid kõwemini, nähes, et mõlemad cowboyd temale pikkamisi järquesisid. Siis pööras ta, waarus edasi, pörfas wastu laudu, wiskas tühjad toolid ümber. Ta jõudis Rojasel ja tema salgast mööda ning nägi kõrwalt, et bandiit teda filmitses, kättega wehles ja oma meeswaga ägedalt kõneles. Sulga hääle pomini kaswas, ja kui Diek wastu üht lauda pörfas, laua ümber löi ja mehhihlastele joogid pükksidele walas, tõu-

jis kõle kisa. Temal oli korda läinud tähelepantu äratada; peaaegu kõik wahtisid tema poole.

Üks kannatada saanuteist, wäike, kollaka näoga mehike, fargas jalule, tuli Gale ette ja puristas talle rea hispaaniakeelseid sõnu näkku, ise wihast kriisates. Gale taipas ainult sõna: „Gringo! Mehiklane pööratas jalaga pörandale ja tõstis oma parema käe ahwardades. Müüd keerutas Diele oma jalga ja lõi sellega mehel jalad alt, nii et wastane pörandale prantfatas.

See sündis nii ruttu ja nii osawasti ja mehiklane näis selle juures olemat nii nõrk, et kõik kära waitis. Gale teadis, et müüd tulnud otsustaw hetk.

Järsku pööraga formast ta Rojasel kallale. See oli tema wana taktik jalgpallimängu ajast, mil ta wastase meeskonna ridadest oli läbi murdnud. Ei Rojasel ega ka meestel polnud aega endid liigutada. Tõmmunäolise bandiidi nägu muutus halliks, ta lõug wajus; ta oleks tarjatanud, kui Gale rusikas teda poleks tabanud. See hoop paiskas ta tema meeste wastu tagasi. Ja siis pörkas Gale raste keha kiire hoos wastu mässajate wäikest salka. Nad kukusid ühes toolide ja laudadega mürihääles pörandale.

Ka Gale kukkus oma hüppe jõust kaasa kistuna. Aga tõustes kahmasid ta tugewad rusikad Rojasest kinni. Ta rebis wäikese mässaja kistawate meeste salgast wälja, keerutas teda õhus riugi ja laskis siis lahti. Rojas liugles pörandat mööda edasi ja lõi toolid ning lauad eest. Gale fargas edasi, kiskus Rojasel nagu tühja koti püsti.

Läbi kära tõmatas pauk. Gale kuulis klaasi purunemist. Tuba jäi märksalt pimedamaks. Ta heitis pilgu üle öla tagasi. Mõlemad comboyd seisid tema ja mässajate wahel. Ühel neist oli kaks rewolwrit käes, teine sihtis. Samal hetkel walgatas tuli rewolwriwäruast. Ühes pauguga kolises klaas ja jälle jäi ruum pimedamaks. Karjatades miskas Gale werise Rojasel enesest eemale. Bandiit pörkas wastu lauda, kukkus sellest üle pörandale ja jäi sinna liikumatult lamama.

Kolmas pauk täitis ruumi waitiwate warjudega ja ainult weel baari taga wubises walgus. Mingifugune walgesse riidetud kogu tormas Gale kallale. Gale pani mehele jala ette, pidi aga jalaga kõwasti enese ümber keerutama, et mehe käte wahelt wabaneda. Jälle tikkus keegi talle kallale. Seekord kiire wõitleja. Nuga läikis, keerutas õhus ringi. Siis punane wäik lähedal, nuga langes, mees trüvis tagasi. Hirmust kargas Gale pauku ei kuulnud, aga mehiklase langemine ütles kõik. Siis pääfis

lahti pörgu. Gale kuulis pauke, mis nagu tumedad matsud kaugelt kostsid. Suur lamp baari taga kullines, tuli wubises weel paar korda ja kustus, nii et ruum täitsa pimedaks jäi.

Gale ruttas restoraani ukse poole, kust tulekuma paistis. Ta lihtas pahemalt ja paremalt poolt tagasi kobawad käed, mis tema poole sirguisid, fargas üle billardi, paistkas toolid ja lauad eemale, jõudis läwale ja oli esimene suruwas inimeste parmes, kes wälja kipus. Kiire löök purustas restoraanis lambi ja Gale jooksis wälja, pimedust oma taha jättes. Mõne sammuga oli ta saalis. Seal polnud kedagi. Thorne oli Mercedesega põgenenud!

Müüd alles aeglustas Gale oma tempot. Wiimase kuuekümnep sekundit jookkul oli ta hirmuäratawa kiirusega liikunud. Ta waatas ettewaatlikult wälja platsile. Ringid, teed olid tühjad. Ta jooksis wälja, hoidis puude warju ja ei pöörnud enne teele, kui pool platsi selja taga oli. Ühe tänuwalaterna all tee kaugemas otsas arwas ta nägewat kaht tumedat kogu. Ta jookkis rutemini ja jõudis warsti teele. Kära hotelli õues hakkas waitsemaks jääma, olgu et inimesed rahustufid wõi et Gale neist ikka kaugemale jõudis. Paar inimest, keda ta oma lähedal nägi, tulid wastaseft suunast, ja ainult esimesed näfifid olemat pisut erutatud. Gale tammus rutemini ja waitis ette tumedate kujukude poole. Ikki nägi ta neid — üks neist suur, sõdurit mantel seljas, teine sale ja wäike mantilla üle pea. Gale hakkas kergemini hingama.

Aegajalt waatas Thorne ringi. Ta käis ruttu, pooleldi juhtides, pooleldi kandes Mercedesest, kes temast kõwasti kinni hoidis. Meingi waatas ringi. Kord nägi Gale ta walget nägu tänuwalaterna paistel ja hakkas neile järele jõudma. Ja siis, kui wiimane latern möödas ja tänuw täitsa pimedaks jäi, julges ta tasakesi wilistada. Thorne kuulis teda, seft ta pööras, wastas wilega ja läks edasi. Alles seal, kus tänuw maastikule suundus, peatusid nad ja ootasid. Siin algas kõrbe. Gale tundis pehmet liiwa jalgede all ja nägi karkust groteskseid worme. Siis jõudis ta põgenejatele järele.

„Müüd daam,“ ütles Gale mitte üsna kindla häälega, „Rojas ei tülita Teid täna õõsel ega ka palju õid edaspidi.“

Waitusse kajas hele sarwehäär. Thorne ehmatas. Ja laskus kuulatades ettepoole. Plussid sarwehelid tulid pimedast, ikka selgemini, ikka heledamini, ikka rutemini.

„See on märguanne, Diele — märguanne!“

Gale ei teadnud midagi wastata. Ja Mercedes oli nagu kivistunud. Sarwehäär waitis. Teatud kauguseft kajas tasakesi teine sarwe-

hää, mis oli saadetud arusaamatust kobinast. Siis kajasid üffikud paugud.

"Diet, mäsajad wõitlewad," hüüdis Thorne ärewalt. "Ühisriikide wäike garnison paneb ikka weel vastu. Wõimalik, et järgnes uus retk. Igatahes on teisel piiril midagi liikumas Wõimalik, et hullud mehiklased meie laagrit pommitawad. Seda oleme ammu kartnud — õist retke . . . Ja mina seisn siin — lubata, olen dieti wäejoosfik!

Jookse tagasi! Jookse tagasi emme kui see hilja on!" hüüdis Mercedes.

ta. „Sul on õigus. Kui ma aga õigeks ajaks jõuan. Oh, ma lahkun tait vastu tahtmist. Wana wemas, sina päästsid ta! Ma wõlguen sulle igawest tänu . . . Ara mine Casitasse tagasi, Diet. Ameerika pool oleks hädaoht wõib olla kõige wähem, aga õõsel näib lugu olewat kardetaw. Minge kõrbesse, mägestikku, otstige omale kindel warjupaik. Ja siis tuleb Sa minu juure laagrisse. Üheskoos teeme plaani. Ma ütlen kolonel Weedele kõik. Wõimalik, et tema mind aitab Mercedest mäsajate eest warjata, — see on kõik!"

Eesti jalgpalli 20. aastane juubel.

Kalewi esimene jalgpalli meeskond.

Alumise rida wasakult: Willemsen, Leonow, Ellip, Oun, Abrams, Keskmine rida: Reinans, Feldt, Kuulmann †. Tagumises reas seisawad: Luik, Orloff, O. Silber, Uliöpi-lasmütsiga on Margewitsch.

"Jah, parem on, ja kaad, Thorne," jatkas Gale. "Meile pole sest midagi kasu, kui su kiini panmaks. Küll mina kannan Mercedesi eest hoolt!"

"Ei, ei! wastas Thorne. "Ma wõin põgeneda ja nii wangistuse eest pääseda."

"See aitaks hetkeks. Uga tulewiku jaoks ei oleks see sugugi kõige parem. Wäejoosfik on wäejoosfik, Thorne! . . . Ruttal Jäta neiu homseni minu kaitse alla!"

Mercedes kaelustas kallimat ja palus teda minna. Thorne hakkas wanuma.

"Diet, nüüd ei wõi ma enam teistiti!" ütles

Ja raputas Dieti kätt, pigistas Mercedesi rinnale, suudles teda, sojistas temale midagi. lastis ta siis lahti ja tormas pimedusse. "ö neelas ta oma põue. Ta sammude tunne müdin furi aegamööda.

Sette aega rõhus Galet kõrbe waihus. Tema ei olnud sellise kummalise waihusega harjunud. Tasakesi liikus liiw, lehed krabisesid tuules. Kui walgelt sirajid tähed! Siis haugatas üks gonyoot ja üks koer laristas sellele wastuse. Gale tegi enesele selgeks, et ta seisn tundmatu kõrbe ääres ja waenuliku linna warjul. Ta pidi kõrbe poolt otsustama, kuigi ta ei kahelnud,

Eesti jalgpalli 20. aastane juubel.**K. Akel,**

fotoäri R. Akel ja Ko. omanik, agaraim ja väljapaistvam juht spordi algaastatel.

et Casitos elasid ameeriklased, kes teda oleksid võinud aidata. Aga ta ei julenud neid öösel otsima minna.

Ta tundis kerget puudutust ölal, tundis, kuidas see puudutus jügamamale libises, tundis, kuidas külm, värisev käsi tema kätte pugese. Diek vaatatas Mercedesele. Rahwatu oli neiu nägu ja ta hirmunud, mustad silmad waatafsid üles tema poole. Kui ükfilbus juba temale sel list mõju awaldas, mis siis weel sellele tagaaetud nõrgale neiu!e!

Gale süda paisus. Tema oli neiuiga üksi. Tal polnud rehma, raha, toitu, wett, waiwu — ei midagi peale käte. Tal polnud ainugi, kuidas ta kõrbes korda sai, ei teadnud, kus riigi piir seisib, ei teadnud, kus raudtee, maantee wõi teerada olid, ei teadnud, kus kõige lähemad inimesed elasid. See oli meeleheitlik seisuford. Ta mõtles efimesena neiu!e ja hoi gas; ta palus Jumalat, et see teda aitaks neiu!t päästa. Aga kui ta enesele mõtles, siis selgus talle, et ta ühtegi teist seisuforda sellega ei oleks wahetanud, mil sõbrakohus temale sellise hädaohtliku kohuse oli peale pannud!

„Senjoor, senjoor!“ fofistas Mercedes äkki ja wõttis ta käewarrest kinni. „Tähele panna! Ma kuulen hobuste kabjaplaginat!“

3.

Põgenemine kõrbesse.

Rahutult ja heitumult kuulatas Gale, ja kui ta midagi ei kuulnud, arwas ta, et hirm Mercedesest petnud. Ta tundis, et neiu värises, ja hoidis ta käest kõwasti kinni.

„Teie wist eksitate,“ fofistas ta.

„Ei, ei, senjoor.“

Diek pööras kõrwa wastu tuult. Äkki kuulis ta tafaseid kabjalööke — wõi arwas neid kuulwat. Järgmisel hetkel iõudis ta selgusele.

Ta tõmbas wärisewa Mercedese tagasi pöõfaste warju. Terawad ofkapistad teatafsid temale, et nad olid sattunud faktustetihnikusse, ja ta kaitfes Mercedesst nii hästi kui sai. Neiu wärises nagu haawaleht. Ta hingas ruttu, toetas ta käewarrelle ja oli kofku wariwemas. Gale oli neiu!st hale meel. Kui ta poleks olnud ilus, oleks ta rahulikult wõinud istuda kodus. Kummaline maailm, milles inimesed elawad — nii ülekohtune on faatus!

Kabjaplagin kaswas. Gale nägi tumedat liikuwat masši tumehallil tagaseinal. Nida hobuseid. Ta ei näinud, kas igal hobusel ka mees seljas oli. Ta kuulis hääli — siis tafast naeru. Ta tufkatas. Kas see polnud inglise teel? Ta ajas kõrwad kiffi. Tuff aega polnud peale kabjaplagina midagi kuulda.

„Wististi, Laddy,“ tuli hää! pimedast. „Krah! Boiss, seftajast kui tratatad meid Tehhaseft wälja ajasid, pole meile sellist asja juh tunud.“

„Null lugu,“ wastas teine hää!. „Olin oma aru!st päris narr. Ta kadus äkki ja ma loodan, et tema ja ta sõbrad Casitast pääfsid. Pagana maailm, Jim!“

Gale tõufis rõõmsasti. Milline õnn! Need polnud muud kui cowboyd, kes teda olid aidanud.“

„Bidage poisid,“ hüüdis ta ja läks teele. Hobused noorstkasid. Siis järgnesid rutulised hää!ed ja kannuste kõrin, siis waukus. Selgentu!i olid fujud näha. Gale nägi wiit wõi

Eesti jalgpalli 20. aastane juubel.**G. Wõntso,**

wäljapalstew juht spordi algaastatel.

kunt hobust, kaht ratsanikku ja üht pakkhobust. Kui ta meestest veel wiisteistkümmend sammul eemal oli, ütles esinene ratsanik:

"Urman, et olete küllalt lähedal võõras!"

"Teie tunnete mu ära, kui ilm ei oleks nii pime," vastas Gale. "Käätsin Teiega — hiljuti — linna kõrvisis."

Tulge lähemale ja laske enmast waadata," ütles cowboy lähidalt.

Gale astus ta ette, just hobuse nina alla. Cowboy kummardas sadulast ja waatas Galele näkku. Siis pistis ta rewolwri sõnatult tuppe tagasi ja sirutas käe välja. — Gale pigistas ta

hea ratsutajanna. Lash pakkus oma hobust Galele, see ei võtnud.

"Lähe jala," ütles ta. "Olen sellega harjunud. Ja tean, et jalakäimine cowboyle rassem on."

Ladd, kelle hobune sadulata oli, juhtis rongi Mercedes liitus temaga, kuna Gale neiu kõrwal käis. Siis tulid pakkhobused ja Lash nende kannul.

Müüd, kus otsekohene hädaoht näis olevat sõrvaldunud ja kõik wastutus enam tema peal ei olnud, hakkas Dick mõtisklema. Lõpmata pikk aeg näis olevat möödas jett het-

Eesti jalgpalli 20. aastane juubel.

Eesti jalgpalli liidu praegune juhatus.

Istuvad wasakult: N. Tsutschelow, E. Reisberg, esimees A. Mänd, asjaajaja A. Luht, E. Kimberg. Seisawad wasakult: A. Palm, dr. A. Liin, H. Wisman. Pildil puudub R. Flor.

tätt ja ta süda läks soojemaks. Teinegi cowboy kargas sadulast ja waatas Galele näkku.

"Minu nimi on Ladd," ütles ta. "Ja mul on pagana hea meel, et Teid jälle saan näha."

Gale saatis Mercedese teele cowboyde juure, kes seal tähtede paistel palja peaga seisid. Nad näisid olevat pisut kohmetud ja Ladd waitis, kuna ta kaasklane (nagu hiljem selgus, oli selle nimi Lash) Mercedese tänu sõnadele kohmetult vastas.

Ladd nallis oma hobuse sadula jalused natuke lähemaks ja aitas Mercedese sadulasse. Wiis, kuidas ta aset võttis ja hobuse paarile liigutusele reageeris, näitas Galele, et ta oli

leht, mil ta Casitas oli lahkuud rongist, ja müüd lastis ta sündmuste üksikasjad oma silmade ees mööduda. Nii kummalised kui need sündmused olid, ta ei kahelnud enam. Müüd ta teadis, et ta sellist vihastigamust veel kunagi eme polnud tunnud, kui ta seda oli tunnud, kui Rojast surmaga ähwardas. Ta ei oleks tahtnud seda uskuda, et ta seda teha võis.

Ja siis kofkusaamine Thornega. Ühe hispaania neiu imelikud mustad filmad. Tema palwe. Wiha, mis Rojas temas äratanud. Kalalaitung, lõök, võitlus. Waade Thornele ja Mercedesele, kuidas nad põgenewad. Neiu käed, mis tema käsi surusid oma woogawale rinnale. Tõsiasi et ta temaga üksi oli ja et

neiu temast olenew oli ja et neiu . . . see kõik käis Gale peast jälle läbi. Aga ei jõudnud selgusele, milline neist sündmustest temale mõju oli avaldanud ja mis temaga sündinud.

Kas oli Thorne neiuksse armunud. Wälgufiirusel läbistas see mõte ta pea. Kas oli ta sõbra peale armuande? Waewalt julges ta Mercedesele waadata. Siis aga tundis ta enast. Ja juhust tahtis, et samal hetkel ka Mercedes tema peale alla waatas. Sahepeal oli ilu weidi heledamaks läinud ja ta nägi selgesti neiu walget nägu, muste silmi ja ümmargust suud. Ruttu, impulsiivselt pani neiu oma käe ta õlale. See liigutus oli Galele uudis, kummaline ja liigutaw, nagu fogu neiu ise, aga ta andis talle äkki arusaamise neiu tähtsusest. See oli õelik ja armas liigutus. Ja siis teadis ta, et ta neiuksse ei olnud armunud.

Kõrbe maastik muutus heledamaks. Põõsaste müüri hallid lohad kahwatafid. Tee oli juba mitu meetrit näha — see wiis mäest alla, ifka mäest alla kaljusele pinnale. Tumedad, lõhestunud mäeseljad piirasid filmaringi, näisid olemat üsna lähedal ja lagendiku kiskendawat. Jõdas siras walfjas walguis, muutus heledamaks ja heledamaks, paistis pilwedeni. Warsti tõusis musta mägestiku tagant üles hõbedane ketas ja kõrbe süngus muutus. Hallist mantlist sai läbipaistew loor. Kuu tõusis.

Rõwemini puhus tuul, heledamini sirasid tähed, ja kuu ronis kõrgemale. Tee jooksis müüripikkuselt üle tasase lagendiku, ristus siis üle mäeküngaste, loofles lõhestunud kaljude wahel, jõudis jälle tasasele maale ja hakkas siis pikamisi tõusma.

Dick küsis Mercedeselt, kas tal külm ei ole, ja neiu jaatas. Criti ta jalad olla kanged. Siis palus neiu teda, et ta tema sadulast maha aitaks. Ta tahta tiki maad jala kää. Giotja wärikses ja ta jalad ei tahtnud sõna kuulda; ta oli tämmlik, et Dick teda toetas. Täiki aja pärast toibus ta loobus abist. Dick tahtis waewalt oma filmi uskuda, kui nägi, kui ruttu ja tragisti neiu tema kõrwal sammus. Ta oli enese ta pikasse maatlisse määsinud, mis aga ta keha weetlemust ei warjanud. Neiu nagu Gale mantilla alla ei näinud.

Tasane sõna Laddy juust tuletas Galele ta ümbrust meelde, samuti hädaohtu, mis neid ähwardasid. Ladd oli peatanud. Nad olid jõudnud kaunis kõrgele mäetipule, mis wastaspooljärve oli. Alles mõne sammuga järele wõis Gale jeda näha. Ja seal põles ta filmade ees hele laagritudi, mida salk tumedaid fogusid ümbritses. Hobused sõid murul põõsaste wahel. Teine pikk laagritudule näitas Galele, et need mehhitlased olid. Sel hetkel jõudis Lash neile järele

ja filmitse ühes Laddyga laagritud. Hele naer, tasane ja ometi selgesti kuuldaw, tajas tunlega alt üles.

„Noh, Laddy, mis sa neist arwad?“ küsis Lash tasakesi.

„Kõõwlibande,“ wastas Ladd. „Nad on piirist üle tulnud ja otfinwad weiselihha. Dotawad õõ möödumist, seal ülewel seisab üks talu.“

Gale kuulis, kuidas Lash tasakesi kirus.

„Wististi, mina arwan jedasama,“ ütles Ladd. „Aga meie peame hoolitsema neiu ja nooremehe eest, meie pakkidest rääkimata. Ja meie otfine tööd ja mitte wõitlust, wana wenas. — Mitte pead kaotada!“

„Gi jää teist nõu, kui lõunasse Rio Forlooni poole ratsutada.“

Müüd räägid sa mõistlikult Jim. Oksin pidanud juba ammu selle tee walima. Aga pole imestada, et ma piirile parem oleksin selja pööranud — seal selle neituga. Jim, wõimatu on neist seal mööduda. Maakoht on teetu. Sellepärast pole mõtetki San Felipele pääseda.“

„Wõimalik, et sellest polegi kahju. Laddy. Rio Forlooni seisab küll piiri ligidal, aga sinna pole määsajad weel tulnud?“

„Dota aga, kuni nad oasist ja Weldingi hobustest kuulewad!“ hüüdis Laddy. „Mina tean, et siin piiri ääres kusagil rahulikku kohta ei ole. Aga meie ei saa edasi ja tagasi ei wõi me ka minna.“

„Mis peame tegema, Laddy.“ Weldingi tallu on pikk tee. Ja kui me päewal sinna jõuame, näeb mõni mehhiho nadifael neiu, enne kui Welding ta saab ära peita. Siis lewib jutt. Ja uudis walgub Casitasse nagu tuul jookseb sõelast läbi.“

„Meie pole nii rumalad, et päewa ajal Rio Forlooni ratsutame. Edasi, Jim. Me jätame pakid siia, peidame nad katkusepööstastesse ja wiime pärast ära. Kui noormees ratsutab, wõime —“

Wali, kõle hirmumine arroyo (oru) süngusest katkestas nende sõistamise. Üks hobune oli rändajaid mäel haisnud. Mehhitlased hakkasid pingutatult wahtima.

Ladd ja Lash pöörasid ja wiisid oma hobused lõunäärde lähemale lagendikule. Gi wahetanud enami sõnaqi ja cowboyde olek näitas, et waja oli rutata. Gale hakkas jooksuma, niipalju kui tihedad põõsad lubasid, miidu oleks ta maha jäänud. Kui nad lõpuks peatusid, oli Gale südamest rõõmumust, sest ta oli tubli tiki maad maha jäänud.

Wakid nalliti lahti, seati kokku ja peideti pakkusse mesiidipöõsasse. Ladd wõttis waiba

ja nallis selle ühe hobuse selga kõvasti kiini; siis tõmbas ta oma nahkšed ratsapüksid jalga.

„Gale, teil on saapad jalas, ja kui pisut jalgu tõstate, võite kättuste eest kõrwale hoida,“ soovistas ta. „Aga miss — Casdanjadale teevad offjad palju kahju, kui ta nahkpüksi jalga ei tõmba. Palun, ütlege temale seda — ja nimelt ruttu!“

Dick mõttis püksid, läks Mercedesi juure ja seletas talle seisukorra lühidalt ära. Mercedes naeris, arvatavasti mehe tõsiduse üle, ja kargas sadulast.

„Senjoor, nahkpüksid pole nulle võõrad,“ ütles ta.

Djavasti ja ruttu tõmbas ta nahkpüksid jalga. Siis aitas Gale ta sadulasse, andis hobusele lühikesi käsu ja saatis ta teele. Losh ütles, istugu tema teise saduldatud hobuse selga ja tulgu kaasa.

Dick polnud veel sadat meetritki ruttu edasifihutama salga kannul ratsutamid, kui ta juba mitu korda kättustega hädas oli. Ta tõmbas põlved krõnksti, et offjad ainult ta saapaid haavaks. Ratsutada ta oskas.

Mii jõudsid nad edasi, lagedal rutemini, pöösastes aegamööda. Kuu libises läände ja kaotas oma heleduse. Mõni aeg hiljem jõudis Ladd orgu ja müüd soitsid nad üht kuivaksjäänud jõefängi mööda silksatis edasi. Oru lõpul pidid nad jälle mägestiku minema ja sealt uuesti alla ratsutama.

Gale külmetas; ta riided olid niisked ja külmad. Põlved walutasid tal haavadeist, mis kihvitised offjad talle löönud, ja tema parem käsi oli kas kangeks paistetunud või nii tarretu külmaist, et ta seda ei jaksanud liigutada. Selle juure seltsis kasvav väsimus. Väimaste tundide ärevus, pikk ränna ja hulk niile kõikuwat ratsutamist olid ta väsitanud. Mercedesel pidi olema raudne keha (mõttes ta eneses), et selle kõik läbi tegi, ilma et oleks sadulast kukkunud, ehk küll hommik enam ei võinud kaugel olla.

Mõnda ratsutas Dick Gale edasi, jäi miil miili järele unisemaks ja andis hobusele waba woli. Mõnikord ehmatas mõne offja mõrtsukalik pistetähe üles. Kord, kui ta enese väsimusega woideldes püsti ajas, nägi ta, et üks hobune rongi ees kühki oli. Ladd kandis Mercedesi kätel. Dick inestas, et neiu warem kofku ei marjenuud. Teinekord, kui ta enese jälle wägisi ärkfaks raputas, kujutles ta enesele, nagu oleksid nad müüd heal, kõwal teel. Aga kui ta enesest jällegi wäsimusewõlu eemale raputas, näis temale, nagu oleksid tunnid möödunud, ehk ta küll teadis, et aeg ainult lühike oli olnud.

Ta kuulis koerte haukumist. Kõrged puud palistatsid põlemteed, mida mööda ta ratsutas.

Ülki nägi ta widewikus madalaid majasid tastsaste kättustega. Ladd pööras pahemale poole kõrwalteele, mis k-ke puurea wahel jooksis. Aga paari meetri järele järgnes üks selline madal maja. Mingisugune armas lõhu heljus jahedas õhus — Dick ei leadnud, kus see tuli, lilledest wõi puuwiljast. Ladd ratsutas weel umbes weerand miili edasi, kuigi see Dicki arust näis olewat wäga pikk. Wäike metsakene seisis tumedas hommiku halluses. Ladd ratsutas puude wahel ja kadus warju. Dick järgnes talie. Warsti kuulis ta hääli, ja jällegi kerkis üks maja, madal ja tasane nagu teiseidgi majad, aga nii pikk, et teist offja nähagi ei olnud. Kui ta sadulast libises, kehaliikmed haawatud ja krambis, suitis ta waewalt jalul seisda. Losh tuli tema juure. Ta kõneles, ja waki, südamlik hää watas temale. Siis näis Dickile, nagu wiidaks teda süsimustasse pimedusse; waibad lendasid tema peale alla. Siis kadusid ta miised meeled.

4.

Forkorn River.

Kui Dick silmad awas, woosas läbi awatud akna, mille all ta pikali oli, kuldne päikesewalgus tupp. Tema esimene mõte oli imestus, kus ta küll wiibib. Ruum oli pikergune, neljamurgeline, seinad sawist. Sadulad, hobuserakmed, waibad wedelesid ümberingi. Põrandal oli woodiase, seal oli keegi maganud. Suurte kannuste ja kahepaari nahkpükside nägemine — wiimased olid täis kättuseoffkaid — tuletas Dickile meele comaonyd õise sõidu, Mercedesi ja kogu kummalise seikluse, mis ta siia toonud.

Äknast puhus tuppae soe, kuiv, lõhnam tuul. Jälle haistis Dick lilledest wõi puuwilja magusat lõhna. Ta kuulis puulehtede kohinat, woosawa wee julinat, linnulaulu, siis lähenevate kannude kohana ja hääli. Üks ruumi teises otsas oli lahti ja ta nägi seal ühe weranda kättust, mis seisis kooritud palkide otsas, pinki, õitswaid roospõõsaid, rohku ja selle taga puude heteroheliist lehestikku.

„Ta magas, kui ma tunni aja eest sisse waatasin,“ ütles üks hääli, mille Dick kui Laddi hääle ära tundis.

„Las ta magab,“ kostis wastus sügawal, heatahtlilisel toonil. „Mrs. B. ütles, neiu ei ole enamast weel liigutanud. Sõit pidi neile mõlemale olema raske. Melikinnunend miili läbi kättustel. . . Noh, üks ta kõik, olen rõõmus, et teid poisje siin näen. Palju nuresid, Laddy, palju nuresid!“

„Weisjed?“

„Mul ei ole praegu oaaftis palju weiseid. Kõige enam kardan ma oma hobuste eest. Sa tead, kui wäga need mehkito rõõwolid hobuseid ihkawad.“

Arwan, Jim ja mina võikime samuti mõnede ajaks Teie juure jääda, Belding. Oleme Arizonas niipalju ringi ratsutanud, et mitte enam jälle mõnda traataeda näha saada!"

"Laddy, siin on küllalt niipalju waba maad, et see isegi wana weisefarjast võiks rahuldada," naeris Belding. "Oleksin sulle tänulik, kui minu juure jääd, ära mõista mind walesti. Ja wabest lasest see noormees seal sees enesele ka augu pähe rääkida, et minu heaks hakkab töötama, mis?"

"Mitte mõimatu. Ütleb, et tal pole sõpru ega raha."

Maischääl segas jutusse.

"Kuidas on temaga lugu?"

Hääl oli lahke, pehme ja tõine.

Gale kuulis samme kiwidel.

"Ta magab alles, naine," wastas Belding.

"Oli üsna nõrk . . . Aga paneme uks kinni, muidu äratame ta veel üles."

Wikalbafesed, ettewaatlikud sammud, siis läks uks tasakesi kinni. Aga hääled kostsid läbi kinnise uffe peaaegu sama selgesti kui enne.

"Laddy ja Jim tahawad meile jääda," jatkas Belding. "Tuleb jälle elu nagu wamul ajal Teksases. Mul on tuline hea meel, Nellie, et poisid siin on; ja tead, et ma neil Gofitose tahtsin järele saato. Pahad ajad Peame veel mõndagi nägema, enne kui rewolutsioon lõpeb. Me wajame mehi. Ja mul on nõu seda noortmeest kinni hoida."

"Ega ta ometi cowboy pole?" küsis mrs. Belding ruttu.

"Ei."

"Urge kartke, temast võiks veel pagana tori cowboy saada," hüüdis Laddy wahela.

"Mis ta on? Kes ta on? Kust ta tuleb? Sa pead ometi lõpuks teadma —"

Laddy peab poisist lugu, "kattestas Belding. "Sellest on küll. Kas tahad veel paremat soowitust?"

"Oml mis teab meie sõber Laddy noortest meestest, eriti neist, kes tulewad idast, mis? . . . Tom, ja pead olema ettewaatlik!"

"Ära räägi, naine; olen rõõmus, et mulle noor, tugew mees jälle kukub."

"Tugew, noor mees, kes üle pea kaela Mellesse armub," waidles mrs. Belding.

"Noh, ja pole sellega veel harjunud? Kas ei armu meie tütrese iga mees, kes siit möödub? Kas pole see alati olnud nii? Kui ta Konfases veel kooliplika oli, mis? Ja kas ei ole temale Teksases armunud poisid karjakaupa järele jooksnud?"

"Hea küll Tom, hea küll. Aga mis siis, kui Nellie sellesse peenesse nooresse mehesse armub?" hüüdis proua pisut weidra meeleheitiga.

"Kuulge, poisid, kuulge teda nüüd! Teadsin juba ette, mis ta ütleb!" hüüdis Belding . . .

"Mu armas laps, ma tunnesin hiiglamoodi rõõmu, kui Nell kord ometi armuks. Tema on metfikum kui antiloobid kõrbes! Katskümme aastat saab ta nüüd wanaks, ja niipalju kui teame, pole ta meestest veel midagi küsinud. Nell on hea ja armas laps, aga ma kardan, ta jääb igawesti wäitefeks kooliplikaks, niikaua, kui me siin üksikus kolgas istume. Ja sina ei tahtnud iial linna minna, kus tüdrukul wõimalusi oleks, sest et sul hirm on, et ta mõib armuda. Selles asjas oled ja alati pisut kummaline olnud, mõnikord isegi jöle, armas laps! Mina olen Nelli heaks kõik teinud, mis võimalik; ma armastan teda, nagu oleks ta minu lihane tütar. Jah, ma olen paljudest ärilistest kawatsustest loobunud, et sinu tujusid täita. Nüüd ootawad meid karedad päewad. Ma wajan mehi. Ma wotan selle Gale oma teenistusse, kui tal lusti on siia jääda."

Wäite wahelaeg. Siis ütles mrs. Belding pool tufaselt, pool resigneerumult: "No waata, mis sellest wälja tuleb. Mina pesen oma käed süütuses."

Dick kuulis, kuidas mrs. Belding pikkamisi kaugenes. Tema meel oli imelik; ta lamas waitsest woodis. Rõige parema meelega oleks ta päästi karanud ja kuulaja osa lõpetanud. Aga uudishimu ja hämmastus halwasiid ta otust. Ja samal hetkel kuulis ta kergeid samme kiwidel.

"Seal te oletegi," hüüdis rõõmus, kolarikas hääl. "Jsa, senjocita on wõlur neiu. Nii ilusat naist pole ma veel näinud. Ta magab — kui surmu. On nii kahwatu! Ja eriskummaliselt kurb on tema lugu, mis te mulle jutustasite. Jutustage edasi, Ladd! Te lubasite seda ja ma suren uudishimu kätte. Siin pesas on inimene kui kadunud. Kas Te ei ütelnud, et senjoriital kullakene on?"

"Wististi."

"Ja see on ratsamees?"

"Jah."

"On see see noormees, kes teiega tuli?"

"Ei. See on see pois, kes neiu Rojase küünite wahelt päästis."

"Aal Ja kus ta nüüd on, Laddy?"

"Seal toas ja magab."

"On ta haawatud?"

"Arwan ei. Aga ta käis wiisteistkümme miili jala, hull lugu!"

"On ta — kena, Laddy?"

"Pagana kena."

"Do!"

Nüüd kargas Gale woodist wälja. Ruttu ja wõimalikult kolistades tõmbas ta saapad

jalga. Sääled näisid kaugenemat; oli kuulda maid tasta pominat. Tegajalt kajas hele naer.

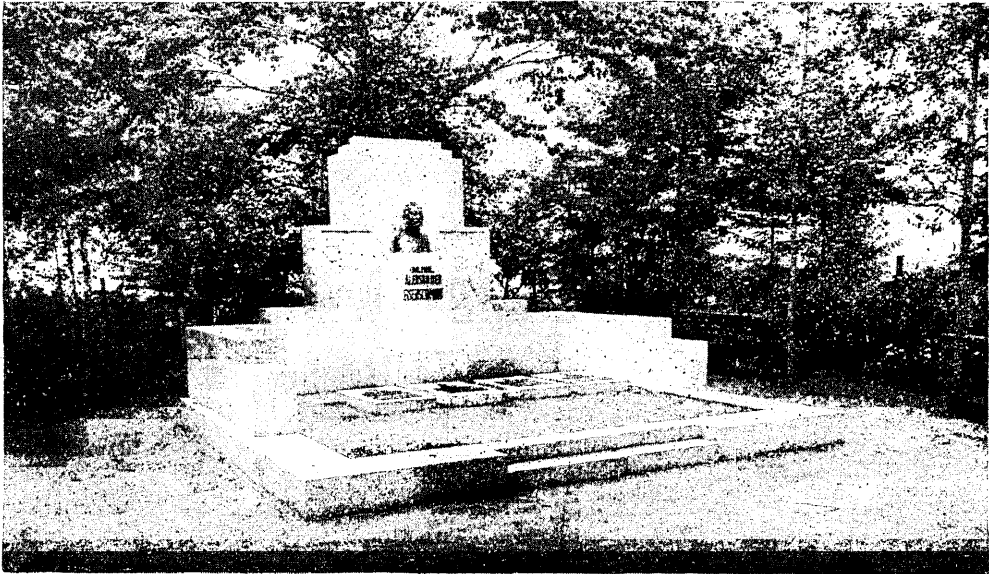
Maewaga, kuna ta parem käsi paistetamud oli, nõbris Gale oma saapad kinni. Siis maatas afinaft välja. Ta wiibis nähtawasti äärmises tiivas. Üksia alt käis läbi sillutatud tee ning piiras kraawi, mis oli täis wahunemat sawist wett. Wesi wulises lahkesti. Gale nägi puid, mille kuju ja wärv temale wõõras oli. Kuulis mesilaste suminat, lindude laulu, kanade

pea kui see tehtud, tähtis ta ümber majanurga minna ja leitud sõpru teretada.

Ta sai ainult ühe sanumit astuda, kui wali naer ja kergete jalgade kabin teda peatasid.

Nurga tagant, kõige lähemast lähedusest, kõlas too mõlum hääl.

"Jsa, sinu soom lähed täide ja ema wihastab!"
Diet nägi ilmumat wäikest jalga, walget fletti, siis jooksis üks neiu nurga tagant välja ipe üle öla tagasi waadates.

Dr. A. Eisenschmidt'i hauasammas, mis awati 11. aug. s. a. tema 15. surmaaastapäewal Tartus, Peetri koguduse surnuaial. Dr Aleksander Eisenschmidt sündis 14. aug. 1876. a. Elwa lähedal, kus ta wanematel oli suur talu. Ta lõpetas Tartu realkooli ja asus siis tegeliku põlluasjandust õppima. 1902. a. asus ta ametisse „Postimehe“ toimetusse, kust siirdus hiljem Jaan Tõnisson'i toetusel Königsbergi ülikooli mille lõpetades asus uuesti tegewusesse „Põllutöölehe“ toimetajana ja asjaajajana Tartu Põlumeeste Seltsi kaubandusosakonda, millest moodustati hiljem Tartu majandusühisus, mille juhiks sai Dr. A. Eisenschmidt. Dr. A. Eisenschmidt on oma lühikesel eluajal palju kaasa aidanud meie põllumajandusliku ühistegewuse loomisel ja edendamisel. Ta asutas piima- ja masinatarwitajate ühisusi, korraldas näitusi ja õhutas põllumehi heinamaade harimisele, andes nõu ja abi. Dr. A. Eisenschmidt lahkus õnnetu surma läbi 6. aug. 1914. a. olles 38 a. wana. Ta läks ühes oma isaga päästma oma wäikest 4. a. poega, kes oli jäänud elumaja läheduses asuwas kruusaaugus allalibisewa kruusa alla. Kuiv kruus mattis oma alla Dr. A. Eisenschmidt ühes isaga ja pojaga.

kaagutamist, nägi punaseid roose ja rohelist rohtu. Just seina ääres seisid maat täis wett ja pind, millel seisid meefaus, seep, kannu ja hari. Üken oli ühtlasi ukseks, sest sinist alt wiisid mõned astmed alla.

Gale wiiwitas hette, siis läks ta välja ning lõi jalgu kõwasti maha, lootes, et cow-boyd teda kuulwad. Aga teegi ei ilmunud. Abitult, ühe käega, pesti ta oma nägu ja laela. Majaseinal rippus naela otsas wäike peegel, selle abil harjas ja kammis Diet ennast ja leidis, et ta wägu kõhu ning kumetu oli. Nii

„Muidugi armun ma sinu uuesse ratsanikusse, muidugi!“

Ja nende sõnadega sattus ta Dieti käte wahele.

Ugedasti kargas ta tagasi.

Diet nägi ilusat nägu ja kaht tumesinist, julgelt wälkumat silma. Wälgukiirusel muutus neiu ilme üllatuseks, heitumiseks, imestuseks. Sekundeid waatas ta Dietile, kes oli tõsine, küsim. Ja äkki punastas neiu üle terve näo.

„Do!“ kogeles ta.

(Järgneb.)

Tõtt ja nalja.

Elajateriigist.

„Ma polegi nii väga truuduseta,“ wandus liblik, „lilled on nii ilusad.“

„Olen aus olewus,“ nängus kass; „ei tarwitse hiirte püüdmiseks mingisugust pekki.“

„Ei saa aru, mis ta minu juures leiab,“ ütles seatang, kui õpetaja teda suurendamise-klaasi all silmitses.

„Kui madu juba looduse poolt poleks roomajaks määratud, siis oleks ta seda inimeste käest õppinud.“

„Peame küll olema väga head loomad,“ ütlesid haned, „sest meie sulgi nopitakse alati.“

„Sa ei pea warastama,“ jutlustas wana rott ja wõttis noore roti käest juustukoore ära.

„Sestsaadik kui mul mõtteid on warjata, õppisin ma rääkima,“ kiitles papagoi.

„Künkata pole ükski maastik-ilus,“ lähen-das mutt.

Kapital, raha jne.

Kuulus ameerika kirjanik Mark Twain awaldas kord järgmisi waimurikkaid ja naljakaid mõtteid kapitali, raha jne. üle:

Wanderbilt kritseldab mõne sõna paberilehekesele ja annab sellele paberile seega miljo-nite wäärtuse — see on kapital.

Walitsus wõtab poolteist untsi kulda, tembel-dab sinna särawa kotka peale ja nimetab selle kahekümnedollariliseks mündiks — see on raha.

Mehaanik wõtab tüki terast, mille wäärtus on wiis dollarit, ja töötab ta ümber mingisuguseks teiseks tükiks, mille wäärtus on tuhat dollarit — see on wäärtuse juurekasw.

Kaupmees oskab asja, mis ainult wiis senti maksab, dollari eest müüa — see on äri.

Daam, kes wõiks osta sobiwa kübara 75 tsendi eest, arwab paremaks kübara eest maksta 27 dollarit — see on hullumeelsus.

Tööline töötab kümme tundi päewas ja saab selle eest dollari — see on aus töö.

Mina, waene Mark Twain, annan wälja weksli 20.000 dollari peale ja loodan selle eest saada 20.000 dollarit — see on unistus!

Silmakirjateener.

Õpetajanna: „Kas wõid ütelda, mis on silma-kirjateener?“

Õpilane: „Jah, preili. See on poiss, kes naer-des kooli tuleb!“

Lauakõne.

Kuulus Norra kirjanik Henrik Ibsen oli kord ühe rikka tõusiku juure õhtupeole palutud, kes kuulsa mehega enese au arwas ülendada wõiwat. Temale sosistati warsti ka, et piduandja heameelega näeks, kui Ibsen lauakõnega esi-neks, kuna aga Ibsen lauakõnesid üldse ei sal-linud.

Kolmanda roa järele tõusis Ibsen ja läi klaasi külge. Silmapilk katkes westlus ja kõik jäid tar-dunult kuulama. Ibsen seisis ja laskis silmad laudkondsetest üle käia. Ho! kajas kõikide suust ootusrikkalt.

„Kõrgesti austatud härra piduandja!“ ütles Ibsen. Siis pidas ta wahet, et kuulajad oma tä-helpanu saaksid koondada. „Minu kõrgesti aus-tatud piduandja! Tahaksin Teile ainult teatada: siin puudub punane wein!“

Ütles ja istus jälle toolile.

Hobusesabad.

Leitnant ja ülemleitnant ratsutasid suwel palawaga külast läbi. Külakõrtsis peatasid nad, asetased hobused talli ja palusid kõrtsimeest hobustele kaeru anda.

Kui õhwitserid olid einetanud, küsisid nad, mis neil maksta on. Hobuse kaerte eest pidi leitnant nelikümmend ja ülemleitnant 60 marka maksma.

See kummaline hinnawahe pani mehed imes-tama, kuna hobused ühest künast olid söönud.

„Jah,“ ütles kõrtsimees ülemleitnandile. „Teie hobusel on pikk saba ja teisel lühikene.“

„Ah nii,“ naeris see. „Teie arwate, mida pik-kem saba, seda pikem arwe.“

„Ei,“ wastas kõrtsimees. „Teie hobune sõi rohkem.“

„Armas mees, kust Te seda teate? Esiteks sõid hobused ühest künast ja teiseks ei seisnud Teie nende juures!“

„Jah, härra ülemleitnant, see on õige küll,“ wastas kõrtsimees. „Aga asi on ometi nii. Teie hobune peletas kärbseid sabaga eemale, teine hobune pidi selleks pead tarwitama ja sõi selle-pärast vähem!“

No jah!

Noor proua (tuttawale hotellis): „Jah, minu mees on väga armas, kuid suitsetab liig palju. Alati on tal sigar suus. Juba seitse korda on täna mu huuled kõrwetada saanud.“

TELLIMISE HINNAD:

Aastas (24 nr.nr.)	Kr. 7.50	2 kuus (4 nr.nr.)	Kr. 1.60	1/1 aastas	Kr. 10.—
1/2 „ (12 nr.nr.)	4.—	1 „ (2 nr.nr.)	— .80	1/2 „	5.—
1/4 aast. (6 nr.nr.)	2.25	Üksiknumber	— .40	1/4 „	2.50

WÄLISMAILE:

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.
Talituse aadress: Tallinn, Müüriwahe tän. 16. Telefon 12-53.

KOGU NOORPÕLW

ei saa olla ükskõikne nendele tähistele, mis näitawad meie organiseerunud noorsoo teed ja lähemaid ülesandeid, kogu praeguse noorsoo ponnistusi uue kultuurühiskonna loomises, mis kajastawad kultuuri janu, igatsusi ja wõitlusi teel kõrgemate ideaalide poole — sellepärast

TELLIB

igaüks, kel usku me paremasse, õilsamasse tulewikku, olgu ta noor wõi wana, omale wõi oma perele

Noorpõlwe kultuuri ajakirja

EESTI NOORUS'E

„EESTI NOORUST“ toimetawad tuntumaid noorsootegelasi August Meikop, Eduard Riisman ja Eduard Triik. Tegew ja wastutaw toimetaja Ago Jõger.

„EESTI NOORUSE“ tellimisehind on aastas 1 kr. 80 senti, pooles aastas 1 kroon. Tellimisi wõtawad wastu kõik postiasutused.

„EESTI NOORUS“ ilmub üks kord kuus, hääle paberil, tuues rikalikult pilte oma ja wälismaa noorpõlwe elust, tegewusest, juhtidest j. n. e.

„EESTI NOORUS'ELE“ oma tellimise saatmine olgu iga noorsooühingu, seltsi, klubi wõi muu organisatsiooni liikme aukohus.

Noorpõlwe kultuuri ajakiri

„EESTI NOORUS“

Tallinna, Lossi plats 4.

Trükikoda „Edu“,

Tallinn, S. Kompassi, 40 (Narva mnt. nurgal)

Telefon 24-68,

valmistab igasuguseid trükiteid

korralikult, kiiresti ja odavate hindadega.

Miller autokummide

paremused on :

- 1) ühest tükist tald ja küljed, seepärast ei murdu ;
- 2) lai teepinnakujuline tald ja seega aeglane kulumine ;
- 3) ühtlane painduvus ja suur elastsus, seega väike sisemine hõõrumissoojus ja rohke kilomeetritearw.

Tallinna ladu :

Heinr. Lagus,

Müüriwahe 16, Laenupanga majas,
uks B. Telefon 12-53.

Täiendage oma raamatukogu
kõidetud „Romaan“ aastakäikudega:

Aastakäik	1922	llu- ja poolnahkkõites	7.—
"	1923	" "	9.—
"	1924	" "	950.
"	1925	" "	950.
"	1926	1927 ja 1928 a.	950.

Kõitmata 2.—kr. odavam. Saada kõigist suu-
rematest rmtkpl. ja talitusest, **Müüriwahe**
tän. 16, telefon 12-53

MAX JOHANSON

Rätsepaäri

Tallinnas, Lühikejalg 6

Kõnetraat 30-89

Olles saavutanud Lon-
donist värviküllaseid
suveriideid oman kau-
nima lootuse soovitada
neid oma lugupeetud
— tellijaskonnale. —

Austusega **M. Johanson.**